

Gestor Horizontálnych princípov

SYSTÉM IMPLEMENTÁCIE HORIZONTÁLNYCH PRINCÍPOV

Programové obdobie 2021 – 2027

Verzia: 1.0

Dátum vydania: 30.06.2023

Schválila:

Dagmar Litterová,

riaditeľka

odbor horizontálnych princípov

Obsah

ÚVOD	4
1.LEGISLATÍVA EURÓPSKEJ ÚNIE A SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	6
1.1 Legislatíva EÚ	7
1.2 Legislatíva SR.....	14
1.3 Strategické dokumenty a programy.....	17
2. IMPLEMENTÁCIA HORIZONTÁLNYCH PRINCÍPOV	21
2.1 Ciele horizontálnych princípov	23
3. OBLASŤ RIADENIA A IMPLEMENTÁCIE	27
3.1 Výzva/Výzva na predkladanie projektových zámerov.....	27
3.2 Spolupráca gestora HP pri príprave výzvy/výzvy na predkladanie projektových zámerov .. Chyba! Záložka nie je definovaná.	
3.3 Podmienky poskytnutia príspevku.....	30
3.4 Kritériá na výber projektov..... Chyba! Záložka nie je definovaná.	
3.5 Schvaľovací proces a odborní hodnotitelia	34
4 VZDELÁVANIE GESTORA HP	37
5 SPOLUPRÁCA GESTORA HP S RELEVANTNÝMI PARTNERMI	38
6 MONITOROVANIE.....	40
6.1 Monitorovanie HP v rámci jednotlivých projektov	40
6.2 DIMENZIA 7- Rodová rovnosť	45
6.3 Ukazovatele.....	43
7 KONTROLA PROJEKTU	47
8 HODNOTENIE HP	47
8.1 Hodnotenie operačného programu	47
8.2 Úlohy gestora HP v oblasti hodnotenia OP	50
8.3 Úlohy RO v oblasti hodnotenia vo vzťahu ku gestorovi HP	51

9 INFORMOVANIE, KOMUNIKÁCIA A VIDITELNOSŤ	51
10 ADMINISTRATÍVNE ZABEZPEČENIE.....	53
11 ZÁKLADNÝ MECHANIZMUS NA ZABEZPEČENIE DODRŽIAVANIA HORIZONTÁLNYCH PRINCÍPOV V PROGRAMOVOM OBDOBÍ 2021 – 2027 A ZÁKLADNÝCH HORIZONTÁLNYCH PODMIENOK ÚČINNÉ UPLATŇOVANIE A IMPLEMENTÁCIA CHARTY ZÁKLADNÝCH PRÁV EURÓPSKEJ ÚNIE A IMPLEMENTÁCIA A UPLATŇOVANIE DOHOVORU OSN O PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM (UNCRPD) V SÚLADE S ROZHODNUTÍM RADY 2010/48 / ES	54
12 ZÁKLADNÉ HORIZONTÁLNE PODMIENKY	56
SKRATKY POUŽITÉ V TEXTE.....	58

Úvod

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku **v článku 9 stanovuje povinnosť dodržiavať horizontálne princípy** pri implementácii fondov v programovom období 2021 – 2027.

Horizontálne princípy zamerané na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie **sa budú dodržiavať pri implementácii fondov berúc** do úvahy **Chartu základných práv Európskej únie** (ďalej aj „Charta EÚ“) a povinnosti vyplývajúce z **Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím** (ďalej aj „Dohovor OSN“) a zabezpečenia prístupnosti v súlade **s jeho článkom 9** a v súlade s právom Únie, ktorým sa harmonizujú požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb. V rámci fondov sa nebudú podporovať akcie prispievajúce k akejkoľvek forme segregácie a diskriminácie.

V zmysle **Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027¹** bude za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EU na programové obdobie 2021 - 2027 s Chartou základných práv EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9 mechanizmus riadenia, koordinácie, implementácie, hodnotenia a kontroly horizontálnych princípov pre oblasť základných práv, nediskriminácie, rovnosti mužov a žien a ochrany osôb so zdravotným postihnutím koordinovaný na národnej úrovni.

Partnerská dohoda na roky 2021-2027:

„Za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EÚ s Chartou základných práv EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a prístupnosti v súlade s jeho čl. 9, bude mechanizmus horizontálnych princípov (HP) koordinovaný na národnej úrovni. Orgánom pre uplatňovanie HP bude v zmysle kompetenčného zákona príslušné MPSVR SR. Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP, bude záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ.

SR zabezpečí, aby sa ciele fondov naplňali v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobať významnú škodu“.“

K
podn

Systém implementácie horizontálnych princípov (ďalej aj „SI HP“) vypracoval odbor horizontálnych princípov (ďalej aj „OHP“) Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej aj „MPSVR SR“) ako gestor a orgán zodpovedný za uplatňovanie horizontálnych princípov (ďalej aj „HP“), v spolupráci s riadiacim orgánom (ďalej aj „RO“), jednotlivými sprostredkovateľskými orgánmi (ďalej aj „SO“) a Centrálnym koordinačným orgánom (ďalej len „CKO“). Aktualizáciu a zmenu SI HP môže navrhnúť gestor HP, RO, SO, CKO a spolupracujúce subjekty. Za správnosť vykonaných zmien a aktuálnosť SI HP zodpovedá OHP. Aktuálna verzia SI HP sa zverejňuje na webovom sídle odboru horizontálnych princípov, na www.horizontalneprincipy.gov.sk.

Presne určené pravidlá, povinnosti, postupy a mechanizmy správnej implementácie a dodržiavania HP upravené v Systéme implementácie horizontálnych princípov sú vytvorené na podklade dokumentu s názvom **Rámec implementácie fondov²** (ďalej aj „RIF“) a dokumentu s názvom **Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES** (ďalej aj „mechanizmus HP“).

Rámec implementácie fondov pre PO 2021-2027:

„Pri implementácii fondov EÚ je zároveň potrebné zabezpečiť uplatňovanie horizontálnych princípov. Za účelom zabezpečenia súladu projektov podporovaných z fondov EÚ, s Chartou základných práv Európskej únie, a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v súlade s čl. 9 nariadenia o spoločných ustanoveniach, bude mechanizmus horizontálnych princípov koordinovaný na národnej úrovni. Postupy, pravidlá a povinnosti v oblasti implementácie, monitorovania, hodnotenia a kontroly za účelom správnej implementácie a dodržiavania horizontálnych priorit budú upravené v riadiacej dokumentácii, ktorej gestorom bude Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Uvedené postupy a pravidlá budú záväzné pre všetky subjekty implementujúce fondy EÚ.“

² Rámec implementácie fondov pre PO 2021-2027, verzia 1, kapitola 1 Úvod a všeobecné ustanovenia, 4. odsek, v nadväznosti na jednotlivé všeobecne platné a priamo aplikovateľné metodické príručky

Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP je v zmysle Partnerskej dohody na roky 2021-2027 záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ. Uloženie povinnosti dodržiavať opatrenia obsiahnuté v mechanizme HP stanovuje taktiež uznesenie vlády SR č. 668 z 26. októbra 2022 k návrhu Základného mechanizmu na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES.

Horizontálne princípy v programovom období 2021 – 2027 plynule nadväzujú na horizontálne princípy Rovnosť mužov a žien a Nediskriminácia v rámci Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020, ktorých koordinátorom bol OHP ako Gestor HP a na Systém implementácie horizontálnych princípov Rovnosť mužov a žien a nediskriminácia na roky 2014 –2020.

Zachovaním inštitucionálnej zodpovednosti na tom istom organizačnom útvare toho istého ústredného orgánu štátnej správy sa zachováva kontinuita aktivít a vytvára sa predpoklad efektívnej a účinnej implementácie HP s využitím už získaných skúseností z predchádzajúceho obdobia. Do Systému implementácie HP sú premietnuté best practice, t.j. skúsenosti z programového obdobia 2014 – 2020.

Cieľom predloženého materiálu je zadefinovanie základného rámca a postupov na zabezpečenie účinného a efektívneho systému implementácie HP v PO 2021-2027 s ohľadom na skúsenosti s implementáciou HP v PO 2014 - 2020 (veta kvôli mechanizmu, str. 4, 1. veta) a je záväzný pre Program Slovensko 2021 – 2027, Program Rybné hospodárstvo Slovenskej republiky 2021 – 2027, programy DG HOME – Azylového, migračného a integračného fondu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory riadenia hraníc a vízovej politiky, programy územnej spolupráce - Program Interreg Slovensko - Česko 2021-2027 a Program Interreg Slovensko - Rakúsko 2021-2027³.

1. Legislatíva Európskej únie a Slovenskej republiky

Na Slovensku sú od vstupu do Európskej únie (ďalej aj „EÚ“) v máji 2004 eurofondy mimoriadne dôležitým doplnkovým nástrojom pre napĺňanie ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov. V programovom období 2007 – 2013 sa Slovenská republika rozhodla implementovať vybrané prierezové ciele štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (ďalej aj „ŠF a KF“) prostredníctvom štyroch horizontálnych priorít: rovnosť príležitostí,

³ Na programy DG HOME – Azylového, migračného a integračného fondu, Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Nástroja finančnej podpory riadenia hraníc a vízovej politiky a programy územnej spolupráce - Program Interreg Slovensko - Česko 2021-2027 a Program Interreg Slovensko - Rakúsko 2021-2027 sa tento dokument vzťahuje v rozsahu osobitostí stanovených RIF

marginalizované rómske komunity, trvalo udržateľný rozvoj a informačná spoločnosť. Pre programové obdobie 2014 – 2020 sa v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 implementovali horizontálne princípy podpora rovnosti mužov a žien, nediskriminácia a udržateľný rozvoj. V programovom období 2021-2027 budú implementované horizontálne princípy v súlade s čl. 9 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/1060 s ohľadom na implementáciu Charty ZP EÚ a Dohovoru OSN.

1.1 Legislatíva EÚ

Európska únia sa už od svojich počiatkov snaží o podporu sociálneho rozmeru Európy a dosiahnutie rovnosti medzi mužmi a ženami.⁴

Rodová rovnosť a nediskriminácia sú súčasťou základných ustanovujúcich zmlúv EÚ ako aj pilierov Európskej stratégie zamestnanosti a Európskej rámcovej stratégie nediskriminácie a rovnakých príležitostí pre všetkých. Dôvody, ktoré k tomu EÚ vedú, nie sú podmienené len historicko-kultúrno-politickým pozadím, ale aj vysoko pragmatickými skutočnosťami. Bariéry, ktoré bránia v rovnosti šanci v prístupe najmä na trh práce, majú nielen široké spoločenské, ale najmä významné ekonomické dopady. Prekážky v rozvíjaní osobného potenciálu jednotlivcov obmedzujú možnosť plne využívať bohatý ľudský potenciál, ktorý je kľúčový pre rast ekonomiky. Vyrovnanie šanci a posilnenie prístupu znevýhodnených skupín sa stalo súčasťou nielen rámcových legislatívnych dokumentov, ale aj dlhodobých strategických cieľov Európskej únie.

Slovenská republika je v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie viazaná viacerými medzinárodnými dokumentmi a právnymi aktmi EÚ (dohody, smernice, nariadenia, rozhodnutia), ktoré boli postupne implementované do legislatívy SR, avšak politiku EÚ v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie pomáhali formovať aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

Medzi tie najdôležitejšie medzinárodné dokumenty patria:

- Charta OSN
- Všeobecná deklarácia ľudských práv,
- Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie,
- Deklarácia OSN o odstránení násilia voči ženám,
- Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach,

⁴ <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/society/20190712STO56961/ako-europsky-parlament-presadzuje-rodovu-rovnost-v-eu>

- Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach,
- Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie,
- Dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) a jeho Opčný protokol,
- Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho dodatkové protokoly,
- Dohovory Medzinárodnej organizácie práce,
- Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím
- Dohovor OSN o právach dieťaťa jeho Opčné protokoly
- Zmluva o Európskej únii
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Európsky pilier sociálnych práv
- Európska sociálna charta,
- Charta základných práv Európskej únie a ďalšie.

Medzi dôležité právne predpisy Európskej únie, ktoré poukazujú na problematiku rodovej rovnosti a nediskriminácie patria:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania:

(2) Rovnosť medzi mužmi a ženami je základnou zásadou práva Spoločenstva podľa čl. 2 a čl. 3 ods. 2 zmluvy a judikatúry Súdneho dvora. Tieto ustanovenia zmluvy vyhlasujú rovnosť medzi mužmi a ženami ako „úlohu“ a „cieľ“ Spoločenstva a ukladajú mu konštruktívny záväzok podporovať rovnosť medzi mužmi a ženami pri všetkých svojich činnostiach

(5) Čl.21 a 23 Charty základných práv Európskej únie zakazujú tiež akúkoľvek diskrimináciu z dôvodu pohlavia a zakotvujú právo na rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania, práce a odmeny.

Článok 1 - Účel

Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

Článok 29 - Uplatňovanie rodového hľadiska

Členské štáty vezmú aktívne do úvahy cieľ rovnosti medzi mužmi a ženami pri tvorbe a vykonávaní zákonov, iných právnych predpisov, správnych opatrení, politik a činností v oblastiach, uvádzaných v tejto smernici.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS:

(14) Uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania v oblasti samostatnej zárobkovej činnosti znamená, že nesmie dochádzať k žiadnej diskriminácii na základe pohlavia, napríklad v súvislosti so zakladaním, zriaďovaním alebo rozširovaním podniku alebo so začatím alebo rozširovaním akejkoľvek inej formy samostatnej zárobkovej činnosti.

Článok 4 - Zásada rovnakého zaobchádzania

1. Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že vo verejnom alebo súkromnom sektore nedochádza k žiadnej priamej ani nepriamej diskriminácii na základe pohlavia, napríklad v súvislosti so zakladaním, zriaďovaním alebo rozširovaním podniku alebo pri začatí alebo rozširovaní akejkoľvek inej formy samostatnej zárobkovej činnosti.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady č. 1083/2006:

(13) V súvislosti s úsilím Únie o posilnenie hospodárskej, územnej a sociálnej súdržnosti by sa Únia **vo všetkých fázach vykonávania EŠIF** mala zamerať na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska, ako aj na boj proti diskriminácii na základe rodu, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, ako sa stanovuje v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (Zmluvy o EÚ), článku 10 ZFEÚ a článku 21 Charty základných práv Európskej únie, s prihliadnutím najmä na prístup osôb so zdravotným postihnutím, ako aj článku 5 ods. 2 Charty základných práv, ktorý stanovuje, že od nikoho sa nemá vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.“

Článok 7 - Podpora rovnosti mužov a žien a nediskriminácie

Členské štáty a Komisia zabezpečia, aby sa počas prípravy a vykonávania programov, aj vo vzťahu k ich monitorovaniu, podávaniu správ a hodnoteniu, **zohľadňovala a podporovala rovnosť mužov a žien a začlenenie hľadiska rodovej rovnosti**.

Členské štáty a Komisia prijímú primerané **opatrenia na zabránenie každej diskriminácii** z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie počas prípravy a vykonávania programov. Počas prípravy a vykonávania programov je potrebné brať do úvahy najmä **dostupnosť pre zdravotne postihnuté osoby**.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ:

(2) **Rovnosť medzi mužmi a ženami** je základnou zásadou Únie. V článku 3 ods. 3 druhom pododseku Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) sa stanovuje, že Únia má podporovať rovnosť medzi ženami a mužmi. Obdobne sa v článku 23 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) vyžaduje, aby rovnosť medzi mužmi a ženami bola zabezpečená vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania, práce a odmeňovania.

Článok 1 - Predmet úpravy

Touto smernicou sa stanovujú minimálne požiadavky určené na dosiahnutie rovnosti medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o príležitosti na trhu práce a zaobchádzanie v práci, uľahčovaním zosúladenia pracovného a rodinného života pre pracovníkov, ktorí sú rodičmi alebo osobami s opatrovateľskými povinnosťami.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013:

Článok 6 - Rodová rovnosť, rovné príležitosti a nediskriminácia

Členské štáty a Komisia podporujú osobitné ciele akcie na podporu horizontálnych princípov uvedených v článku 9 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) 2021/1060 a článku 28 tohto nariadenia v rámci ktoréhokoľvek z cieľov ESF+. Uvedené akcie môžu zahŕňať akcie na zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím, a to aj pokiaľ ide o informačné a komunikačné technológie, a na podporu prechodu z rezidenčnej alebo ústavnej starostlivosti do rodinnej a komunitnej starostlivosti.

Prostredníctvom ESF+ sa členské štáty a Komisia usilujú o zvýšenie zamestnanosti žien, ako aj o zosúladenie pracovného a osobného života, boj proti feminizácii chudoby a rodovej diskriminácii na trhu práce a vo vzdelávaní a odbornej príprave.

Článok 8 - Dodržiavanie charty

1. Všetky operácie sa vyberajú a vykonávajú pri **dodržiavaní Charty základných práv Európskej únie** (ďalej len „charta“) v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2021/1060.
2. Členské štáty v súlade s článkom 69 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2021/1060 zabezpečia účinné preskúmanie sťažností. Nie je tým dotknutá všeobecná možnosť občanov a zainteresovaných strán adresovať sťažnosti Komisii, a to aj pokiaľ ide o porušenia charty.
3. Ak Komisia zistí, že došlo k porušeniu charty, zohľadní závažnosť porušenia pri stanovovaní nápravných opatrení, ktoré sa majú uplatniť v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2021/1060.

Článok 28 - Horizontálne princípy

1. Komisia zabezpečí, aby sa pri príprave, vykonávaní a monitorovaní operácií podporovaných zo zložky ZaSI, ako aj pri podávaní správ o nich a pri ich hodnotení **zohľadňovala a podporovala rodová rovnosť a uplatňovalo a začleňovalo hľadisko rodovej rovnosti**.
2. Komisia prijme primerané opatrenia na to, aby sa pri príprave, vykonávaní a monitorovaní operácií podporovaných zo zložky ZaSI, ako aj pri podávaní správ o nich a pri ich **hodnotení zabránilo akejkoľvek diskriminácii** na základe rodu, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Počas celej prípravy a vykonávania zložky ZaSI sa zohľadňuje najmä **prístupnosť pre zdravotne postihnuté osoby**.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej aj „všeobecné nariadenie“):

(6) Pri vykonávaní fondov by sa mali **oddržiavať horizontálne princípy** vymedzené v článku 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a v článku 10 ZFEÚ vrátane zásad subsidiarity a proporcionality stanovených v článku 5 Zmluvy o EÚ, **berúc do úvahy Chartu základných práv Európskej únie**. Členské štáty by mali dodržiavať aj povinnosti stanovené v Dohovore Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa a v **Dohovore Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečiť prístupnosť v súlade s jeho článkom 9** a v súlade s právom Únie, ktorým sa harmonizujú požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb. V tejto súvislosti by sa fondy mali implementovať spôsobom, ktorý podporuje prechod od inštitucionálnej k rodinnej a komunitnej starostlivosti. **Členské štáty a Komisia by sa mali zamerať na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Fondy by nemali podporovať akcie, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.** Ciele fondov by sa mali realizovať v rámci udržateľného rozvoja a snahy Únie o podporu cieľa spočívajúceho v udržiavaní, ochrane a zlepšovaní kvality životného prostredia podľa článku 11 a článku 191 ods. 1 ZFEÚ, zohľadňujúc zásadu „znečisťovateľ platí“, ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja a Parížsku dohodu prijatú na základe Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy(5)(ďalej len „Parížska dohoda“). V záujme ochrany integrity vnútorného trhu majú byť operácie, z ktorých majú prospech podniky, v súlade s pravidlami Únie o štátnej pomoci stanovenými v článkoch 107 a 108 ZFEÚ. Chudoba je v Únii mimoriadne dôležitou výzvou. Ciele fondov by sa preto mali sledovať so zámerom prispieť k odstráneniu chudoby. Ciele fondov by sa mali sledovať so zámerom poskytovať primeranú podporu, najmä miestnym a regionálnym orgánom v pobrežných a mestských oblastiach, v záujme riešenia sociálno-ekonomických výziev spojených s integráciou štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj poskytovať primeranú podporu znevýhodneným územiám a komunitám v mestských oblastiach.

Článok 9 - Horizontálne princípy

1. Členské štáty a Komisia zabezpečujú pri implementácii fondov dodržiavanie základných práv a **súlád s Chartou základných práv Európskej únie**.
2. Členské štáty a Komisia zabezpečia, aby sa pri príprave, vykonávaní, monitorovaní programov, ako aj pri podávaní správ o programoch a pri ich hodnotení zohľadňovala a **presadzovala rovnosť mužov a žien a uplatňovalo a začleňovalo hľadisko rodovej rovnosti**.
3. Členské štáty a Komisia **prijmú primerané opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácii** z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie počas prípravy, vykonávania a monitorovania programov, podávania správ o nich a ich hodnotenia. Počas prípravy a vykonávania programov sa zohľadňuje najmä **dostupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím**.
4. Ciele fondov sa dosahujú v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa

Podľa odseku 1, čl. 73 všeobecného nariadenia riadiaci orgán stanoví a uplatňuje na výber operácií kritériá a postupy, ktoré sú nediskriminačné, transparentné, zabezpečujú prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, zabezpečujú rodovú rovnosť a zohľadňujú Chartu základných práv Európskej únie, zásady udržateľného rozvoja a politiky Únie v oblasti životného prostredia v súlade s článkom 11 a článkom 191 ods. 1 ZFEÚ.

Všeobecné nariadenie vyžaduje, aby členské štáty počas celého programového obdobia zabezpečili nepretržité plnenie základných horizontálnych podmienok, vrátane základnej horizontálnej podmienky: „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv EÚ“ a „Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES“. Ich plnenie bude monitorované počas celého procesu implementácie od prípravy programov až po ich ukončenie. Nesplnenie požiadavky povedie k tomu, že Európska komisia nepreplatí výdavky predložené členskými štátmi (s výnimkou operácií, ktoré prispievajú k splneniu zodpovedajúcej umožňujúcej podmienky).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu:

Článok 6 - Rodová rovnosť a nediskriminácia

1. Členské štáty a Komisia **zabezpečia začlenenie rodového hľadiska a zohľadnenie a podporu rodovej rovnosti** a uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti počas prípravy, vykonávania, monitorovania, podávania správ a hodnotenia programov a projektov podporovaných v rámci fondu.
2. Členské štáty a Komisia prijímú primerané **opatrenia na vylúčenie akejkoľvek formy diskriminácie** zakázanej článkom 21 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) počas prípravy, vykonávania, monitorovania, podávania správ a hodnotenia programov a projektov podporovaných v rámci fondu.

Problematiku rodovej rovnosti obsahuje taktiež **Európska stratégia rodovej rovnosti 2020 – 2025** a ďalšie.

V súvislosti s dosahovaním priorít Európskej únie nemožno opomenúť ani rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, ktoré zásadným spôsobom podporujú vykonávanie zásady rovnosti žien a mužov v praxi. Judikatúra Súdneho dvora objasnila mnohé dôležité aspekty antidiskriminačných smerníc. Súdny dvor hlavne v nadväznosti na požiadavku vnútroštátnych súdov o výklad únijného práva vo forme prejudiciálnych otázok usmerňuje vnútroštátne súdy ako interpretovať a uplatňovať kľúčové ustanovenia antidiskriminačných ustanovení únijného práva.

Medzi najvýznamnejšie judikáty Súdneho dvora v tejto oblasti patria: ⁵

- Rozsudok Súdneho dvora Defrenne II z 8. apríla 1976 (vec 43/75):
- Rozsudok Bilka z 13. mája 1986 (vec C-170/84):
- Rozsudok Marschall z 11. novembra 1997 (vec C-409/95):
- Rozsudok Test Achats z 1. marca 2011 (vec C-236/09):
- Rozsudok Korwin-Mikke z 31. mája 2018 (veci T-770/16 a T-352/17):
- Rozsudok Violeta Villar Láiz z 8. mája 2019
- Rozsudok Praxair z 8. mája 2019 (vec C-486/18):
- Rozsudok Safeway zo 7. októbra 2019 (vec C-171/18):
- Rozsudok Ortiz Mesonero z 18. septembra 2019 (vec C-366/18):
- Rozsudok Tesco Stores z 3. júna 2021 (vec C-624/19)
- a ďalšie

1.2 Legislatíva SR

V Slovenskej republike je problematika rodovej rovnosti a nediskriminácie zakotvená v Ústave SR ako základnom zákone a ďalej rozpracovaná v špeciálnej legislatíve, strategických dokumentoch a v programoch.

Ústava Slovenskej republiky

Základné ľudské práva a slobody sú v Slovenskej republike zaručené všetkým na základe **Ústavy Slovenskej republiky**, ktorá v zabezpečuje základné práva nasledovným spôsobom:

Čl. 12

(1) Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

(2) Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Antidiskriminačný zákon

V roku 2004 bol prijatý zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).⁶ Antidiskriminačný zákon stanovil všeobecný rámec pre uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania a prostriedky právnej ochrany pre prípad porušenia tejto zásady. Definoval základné pojmy ako zásada rovnakého zaobchádzania spočívajúca v zákaze diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, diskriminácia (priama, nepriama), obťažovanie, pokyn a nabádanie na diskrimináciu, neoprávnený postih, ustanovil osoby, ktoré sú povinné zásadu rovnakého zaobchádzania dodržiavať, vymenoval oblasti, v ktorých existuje povinnosť dodržiavať túto zásadu, a pri týchto oblastiach vymenoval dôvody, na základe ktorých sa zásada rovnakého zaobchádzania musí dodržiavať. Tiež zakotvuje výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania a podrobnosti o možnosti obrátiť sa so žalobou na súd v prípade jej nedodržania.

§ 2

- (1) **Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania** spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.
- (2) Pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania je potrebné prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou.
- (3) Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou.

⁶ <https://www.gender.gov.sk/dokumenty/legislativa/antidiskriminacny-zakon/>

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania nie je naplnené len zdržaním sa diskriminačného konania, ale aj v predchádzaní diskriminácie a prijímaním preventívnych opatrení.

Dočasné vyrovnávacie opatrenia

Kľúčovou novelizáciou Antidiskriminačného zákona vykonanej zákonom č. 85/2008 Z.z. účinnou od 1. apríla 2008 sa umožňuje prijímať dočasné vyrovnávacie opatrenia. Ústavný súd vo svojom náleze PL.ÚS 8/2004 vymedzil ciele dočasných vyrovnávacích opatrení ako: „*odstránenie dôsledkov predchádzajúcej diskriminácie a nerovnakých príležitostí pri dosahovaní rovnakého výsledku. Z toho vyplýva, že osobitné vyrovnávacie opatrenia treba chápať ako zvýhodnenie skupiny osôb s osobitným zreteľom na ich predošlé znevýhodnenie, ktoré im bránilo v rovnom prístupe k príležitostiam v praxi.*”

Súčasnú zmenu Antidiskriminačného zákona definuje **dočasné vyrovnávacie opatrenia** v §8a nasledovne:

„Diskriminácia nie je prijatie dočasných vyrovnávacích opatrení orgánmi verejnej správy alebo inými právnickými osobami smerujúcich k odstráneniu znevýhodnení vyplývajúcich z dôvodov rasového alebo etnického pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine alebo etnickej skupine, rodu alebo pohlavia, veku alebo zdravotného postihnutia, ktorých cieľom je zabezpečiť rovnosť príležitostí v praxi. Dočasnými vyrovnávacími opatreniami sú najmä opatrenia

a) zamerané na odstránenie sociálneho alebo ekonomického znevýhodnenia, ktorými sú nadmerne postihnutí príslušníci

znevýhodnených skupín,

b) spočívajúce v podporovaní záujmu príslušníkov znevýhodnených skupín o zamestnanie, vzdelávanie, kultúru, zdravotnú starostlivosť a služby,

c) smerujúce k vytváraniu rovnosti v prístupe k zamestnaniu, vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu, a to najmä

prostredníctvom cieľových prípravných programov pre príslušníkov znevýhodnených skupín alebo prostredníctvom šírenia

informácií o týchto programoch alebo o možnostiach uchádzať sa o pracovné miesta alebo miesta v systéme vzdelávania.“

Zákonník práce

Medzi najdôležitejšie legislatívne opatrenia na podporu rovnakých príležitostí mužov a žien v zamestnaní a na trhu práce patrí Zákonník práce, ktorý zakazuje priamu a nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia a ustanovuje rovnaké zaobchádzanie so ženami a mužmi. Tieto súvisia najmä s transpozíciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania. V Zákonníku práce sú reflektované najmä v

časti Základné zásady, čl. 1 a čl. 6.⁷ Ďalšími sú legislatívne opatrenia na podporu rovnakej odmeny za rovnakú prácu a prácu rovnakej hodnoty.⁸

1.3 Strategické dokumenty a programy

Dôležité upevnenie presadzovania rodovej rovnosti bolo zakotvené aj v strategických dokumentoch. Jedným z týchto významných dokumentov je **Celoštátna stratégia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021-2027**⁹, ktorú vypracovalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a schválila vláda Slovenskej republiky.

Jedným z hlavných cieľov stratégie je zníženie a postupné odstránenie všetkých foriem obťažovania, násilia na ženách a ochrana ich dôstojnosti. Vytvoriť by sa mala komplexná a funkčná inštitucionálna štruktúra v rámci verejnej správy, na základe ktorej budú orgány verejnej správy vedieť pružne reagovať a prijímať opatrenia reflektujúce potreby žien v krízových situáciách. Ďalším cieľom je posilnenie ekonomickej nezávislosti žien a ich ekonomického postavenia, či zosúladenia rodinného a pracovného života. Stratégia ráta aj s podporou rovnosti žien a mužov na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému. Riešenia by mali poskytnúť napríklad programy na podporu slobodného výberu vzdelania, povolania

⁷ Čl. 1 „Fyzické osoby majú právo na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé, uspokojivé, transparentné a predvídateľné pracovné podmienky a na ochranu proti svojvoľnému prepusteniu zo zamestnania v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Tieto práva im patria bez akýchkoľvek obmedzení a diskriminácie z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmysľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia s výnimkou prípadu, ak rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené povahou činností vykonávaných v zamestnaní alebo okolnosťami, za ktorých sa tieto činnosti vykonávajú, ak tento dôvod tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je legitímny a požiadavka primeraná.“

Čl. 6 „Ženy a muži majú právo na rovnaké zaobchádzanie, ak ide o prístup k zamestnaniu, odmeňovanie a pracovný postup, odborné vzdelávanie a o pracovné podmienky. Tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám sa zabezpečujú pracovné podmienky, ktoré chránia ich biologický stav v súvislosti s tehotenstvom, narodením dieťaťa, starostlivosťou o dieťa po pôrode a ich osobitný vzťah s dieťaťom po jeho narodení. Ženám a mužom sa zabezpečujú pracovné podmienky, ktoré im umožňujú vykonávať spoločenskú funkciu pri výchove detí a pri starostlivosti o ne.“

⁸ zakotvené v Prvej časti: Všeobecné ustanovenia v § 13 ods. 1 a ods. 2. Zákonníka práce:

(1) Zamestnávateľ je v pracovnoprávných vzťahoch povinný zaobchádzať so zamestnancami v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov ([antidiskriminačný zákon](#)).

(2) V pracovnoprávných vzťahoch sa zakazuje diskriminácia zamestnancov z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmysľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

⁹ <https://epale.ec.europa.eu/sk/resource-centre/content/celostatna-strategia-rovnosti-zien-muzov-rovnosti-prilezitosti-v-slovenskej>

a kariéry alebo podpora vyššieho zastúpenia žien v oblasti vedy, výskumu a vysokoškolského vzdelávania. Ďalšou prioritou je odstraňovanie príčin vedúcich k ženskej chudobe napríklad znižovaním príjmových rozdielov medzi pohlaviami, či rovnomernejším a reprezentatívnejším zastúpením žien na vedúcich pozíciách vo verejnej aj v súkromnej sfére. K zlepšovaniu postavenia žien a dievčat dochádza aj zvýšením pozornosti k špecifickým potrebám zraniteľných skupín a špecifik ich ochrany pred diskrimináciou a ich participáciou na rozhodovaní o verejných záležitostiach. Slovenská republika aktívne prispieva k uplatňovaniu rovnosti žien a mužov a posilneniu postavenia žien a dievčat nielen na vlastnom území, ale aj prostredníctvom medzinárodnej rozvojovej spolupráce a humanitárnych aktivít.

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Slovenská republika ako zmluvná strana multilaterálnych medzinárodných zmlúv vyslovila súhlas s Uznesením č. 2048 z 9. marca 2010 a rozhodla, že Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len Dohovor) má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred vnútroštátnym právom. Pre Slovenskú republiku Dohovor nadobudol platnosť 25. júna 2010.

Tento medzinárodný dokument vychádza z presvedčenia štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dokumentu, že komplexný a ucelený medzinárodný dohovor významne prispeje ku kompenzovaniu výrazného sociálneho znevýhodnenia osôb so zdravotným postihnutím a k presadeniu ich účasti v občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych sférach na princípe rovnakých príležitostí, a to ako v rozvojových, tak aj vo vyspelých krajinách.¹⁰

Dohovor sa zakladá na zásadách, ako sú:¹¹

- a) rešpektovanie prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti vrátane slobody voľby a samostatnosti osôb;
- b) nediskriminácia;
- c) plné a účinné zapojenie sa a začlenenie do spoločnosti;
- d) rešpektovanie odlišnosti a prijímanie osôb so zdravotným postihnutím ako súčasť ľudskej rozmanitosti
 - a prirodzenosti;
- e) rovnosť príležitostí;
- f) prístupnosť;
- g) rovnosť medzi mužmi a ženami;
- h) rešpektovanie rozvíjajúcich sa schopností detí so zdravotným postihnutím a rešpektovanie práva detí so zdravotným postihnutím na zachovaní vlastnej identity.

¹⁰ Preambula Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

¹¹ Čl. 3 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Cieľom dohovoru je presadzovať, chrániť a zabezpečovať, plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských, práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.¹² Za týmto účelom sa zmluvné strany zaväzujú zabezpečiť a podporovať plné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania na základe zdravotného postihnutia.¹³

V zmysle článku 9 Dohovoru je zmluvným stranám uložená povinnosť prijať nasledovné opatrenia:

Článok 9 - Prístupnosť

1. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijímú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na

- a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;
- b) informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

2. Zmluvné strany prijímú aj príslušné opatrenia a) na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel na zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;

- b) na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím;
- c) na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávanie o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;
- d) na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme;
- e) na poskytovanie rôznych foriem živej asistencie a sprostredkovania vrátane sprievodcov, predčítavateľov a profesionálnych tlmočníkov posunkového jazyka s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;
- f) na podporovanie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;
- g) na podporovanie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom vrátane internetu;
- h) na podporovanie navrhovania, vývoja, výroby a distribúcie prístupných informačných a komunikačných technológií a systémov už v začiatkovej fáze tak, aby sa tieto technológie a systémy stali prístupnými pri minimálnych nákladoch.

Slovenská republika má tak povinnosť implementovať princípy prístupnosti do právnych predpisov vnútroštátneho práva vrátane zavedenia sankcií a právnej vymožitelnosti v prípade ich neplnenia.

¹² Čl. 1 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

¹³ Čl. 4 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Prístupnosť stavebného prostredia je zabezpečená v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a vo Vyhláške Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Prístupnosť v oblasti verejnej osobnej hromadnej doprave pre osoby so zdravotným postihnutím je ukotvená najmä v nasledujúcich právnych predpisoch:

- zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave;
- zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a

Prístupnosť v oblasti informácií, webových sídiel, webového obsahu, mobilných aplikácií a dokumentov je zabezpečená prostredníctvom

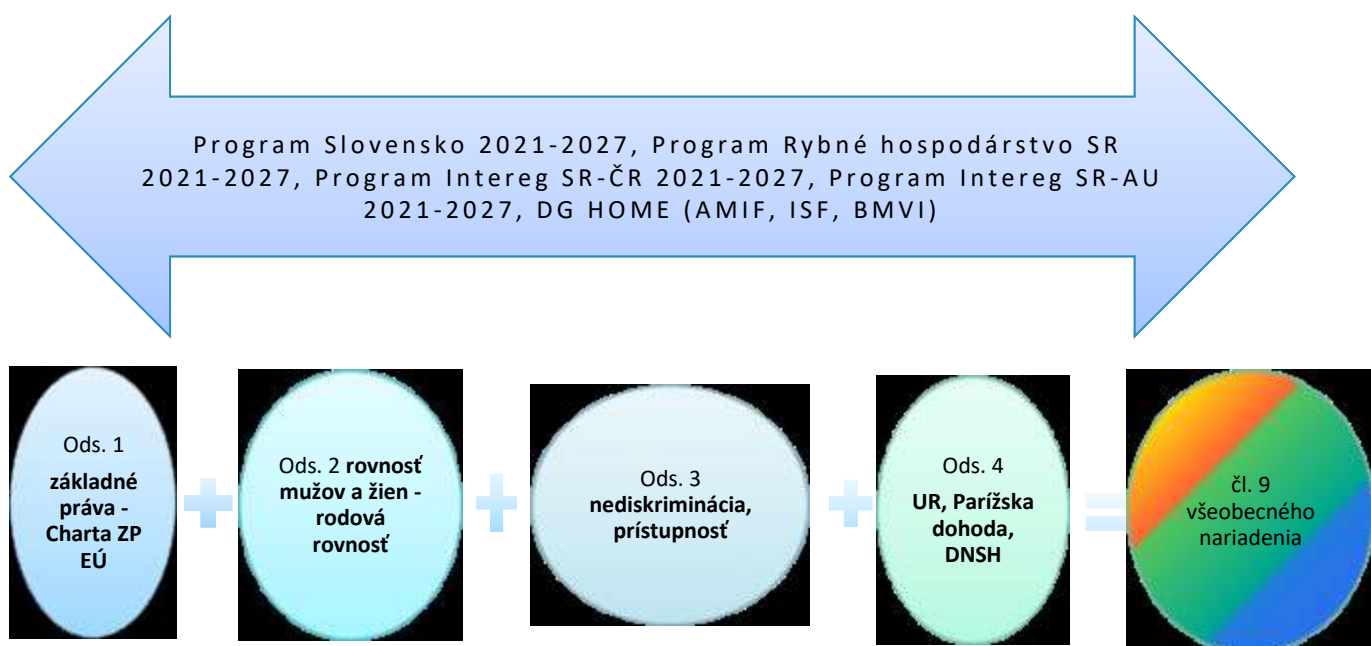
- **Vyhláška Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky č. 546/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy (pripomienka od Karola)**

Dňa 22. júna 2022 bolo prijaté Uznesenie vlády SR č. 416 z 22. júna 2022 (príloha č. 2), v ktorom Vláda Slovenskej republiky vzala na vedomie materiál - Informácia o požiadavkách Európskej komisie vo veci zabezpečenia plnenia základnej horizontálnej podmienky „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie“ a uložila ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny pripraviť materiál, ktorým Slovenská republika zabezpečí súlad s dodržiavaním Charty základných práv Európskej únie v programoch podporovaných z fondov Európskej únie vo všetkých fázach prípravy a implementácie programov.

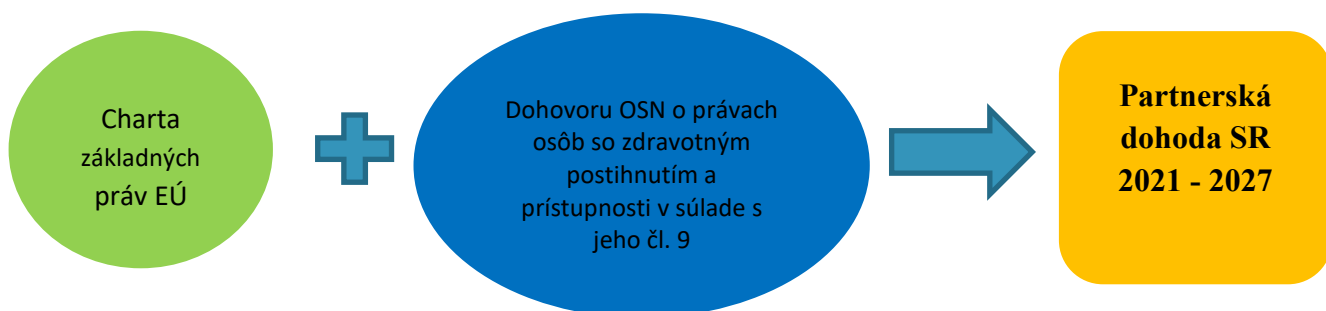
Za účelom splnenia uvedenej úlohy bol vypracovaný dokument s názvom **Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok: Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES** (ďalej len „mechanizmus“). Materiál schválila vláda SR uznesením č. 668 z 26. októbra 2022 (príloha č. 1) .

2. Implementácia horizontálnych princípov

Pri implementácii fondov EÚ sa budú v programovom období 2021-2027 dodržiavať **horizontálne princípy vymedzené v článku 9 všeobecného nariadenia**.¹⁴

Horizontálne princípy zamerané na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie sa budú dodržiavať pri implementácii fondov EÚ berúc do úvahy **Chartu základných práva Európskej únie** a povinnosti vyplývajúce z **Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9** a v súlade s právom Únie, ktorým sa harmonizujú požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb. V rámci fondov sa nebudú podporovať akcie prispievajúce k akejkoľvek forme segregácie a diskriminácie.

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku

Všetky programy podporované z fondov EÚ v rámci jednotlivých politických cieľov musia byť implementované v súlade článkom 9 všeobecného nariadenia, s príslušnými ustanoveniami Charty EÚ a povinnosťami vyplývajúcimi z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v zmysle zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9.

Charta EÚ je založená na nedeliteľných a univerzálnych hodnotách ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity. Jej účelom je posilniť ochranu základných práv s ohľadom na vývoj spoločnosti, sociálny pokrok, vedecký a technický rozvoj, a to zviditeľnením týchto práv v Charte EÚ. Charta EÚ obsahuje práva a zásady vo vzťahu k šiestim oblastiam: dôstojnosť, sloboda, rovnosť, solidarita, občianstvo a spravodlivosť.

Pri implementácii fondov EÚ je potrebné zabezpečiť rešpektovanie práv a zásad zakotvených v Charte EÚ, pričom v tejto súvislosti sú najrelevantnejšími právami a zásadami právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, právo na ochranu osobných údajov, právo na rovnosť pred zákonom a rovnosť mužov a žien, právo na nediskrimináciu (resp. predchádzanie akejkoľvek diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie), práva dieťaťa, integrácia osôb so zdravotným postihnutím a vysoký stupeň ochrany životného prostredia, jazyková rozmanitosť, bezpečné pracovné podmienky, sloboda prejavu a právo na informácie, právo na vzdelanie, sloboda podnikania, vlastnícke právo, ochrana v prípade vystaňovania, vyhostenia alebo extradície, rešpektovanie súkromného a rodinného života.

Subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ v programovom období 2021-2027 sú povinné zabezpečovať a vykonávať všetky opatrenia potrebné k implementácii Charty EÚ.

Pri implementácii HP a metodickom a odbornom usmerňovaní subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ, ako aj pri informovaní žiadateľov a prijímateľov, budú zo strany Gestora HP zdôrazňované najmä tie články Charty EÚ, ako aj článok 9 Dohovoru OSN, ktoré sa budú najviac vzťahovať k plánovaným intervenciám, aktivitám, cieľovým skupinám či okolnostiam, ktoré by mohli počas implementácie projektov realizovaných v rámci jednotlivých politických cieľov nastať. Je dôležité zdôrazniť povinnosť prijatia takých opatrení, aby nedošlo k porušovaniu článkov Charty EU a Dohovoru OSN v implementovaných projektoch.

V zmysle článku č. 9 Dohovoru OSN je potrebné o. i. zabezpečiť, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli plne podieľať na všetkých aspektoch života a aby boli prijaté príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych

oblastiach. Tieto opatrenia majú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti a majú sa vzťahovať okrem iného na:

a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk,

b) informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

V súlade s horizontálnym princípom, ktorým je zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím v zmysle článku 9 Dohovoru OSN, je pre všetky subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ v PO 2021-2027 povinné vykonať všetky opatrenia na zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím, či už k aktivitám projektu alebo k výstupom a výsledkom projektu, a to sprístupnením informačných a komunikačných technológií a systémov, fyzického prostredia a ďalších prostriedkov a služieb poskytovaných ostatným osobám cieľovej skupiny. Na rovnakom základe je potrebné zabezpečiť pracovné podmienky pre výkon práce administratívneho a odborného personálu každého projektu.

Je potrebné taktiež zabezpečiť, aby sa ciele fondov naplňali v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobať významnú škodu“.

2.1 Ciele horizontálnych princípov

Hlavným cieľom je v zmysle preambuly nariadenia o spoločných ustanoveniach to aby členské štáty zamerali na **odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska, ako aj na boj proti diskriminácii** na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Fondy by nemali podporovať akcie, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

Je potrebné podporovať osobitné ciele akcie na podporu horizontálnych princípov uvedených v článku 9 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) 2021/1060 a článku 28 tohto nariadenia v rámci ktoréhokoľvek z cieľov ESF+. Uvedené akcie môžu zahŕňať akcie **na zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím**, a to aj pokiaľ ide o informačné a komunikačné technológie, a na podporu prechodu z rezidenčnej alebo ústavnej starostlivosti do rodinnej a komunitnej starostlivosti.¹⁵

¹⁵ čl. 6 s názvom Rodová rovnosť, rovné príležitosti a nediskriminácia NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+)

Prostredníctvom ESF+ sa členské štáty majú **usilovať o zvýšenie zamestnanosti žien, ako aj o zosúladenie pracovného a osobného života, boj proti feminizácii chudoby a rodovej diskriminácii na trhu práce a vo vzdelávaní a odbornej príprave.**

Cieľom je **zohľadňovanie a presadzovanie rovnosti mužov a žien a uplatňovanie a začleňovanie hľadiska rodovej rovnosti**, pri príprave, vykonávaní, monitorovaní programov, ako aj pri podávaní správ o programoch a pri ich hodnotení.¹⁶

V zmysle odseku 3 čl. 9 všeobecného nariadenia je potrebné prijímať primerané **opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácii** z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie počas prípravy, vykonávania a monitorovania programov, podávania správ o nich a ich hodnotenia. Počas prípravy a vykonávania programov sa zohľadňuje najmä dostupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

Osobitný prístup si teda vyžadujú osoby so zdravotným postihnutím, pre ktoré je potrebné vytvorenie mimoriadnych podmienok prístupnosti (napr. bezbariérové architektonické prostredie, prístupné informácie a pod.). Bez takto vytvorených podmienok nie je možné osoby so zdravotným postihnutím začleniť do spoločnosti a do pracovného procesu v zmysle Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Podpora základných práv, nediskriminácie a rovnosti príležitostí je jedným zo základných princípov uplatňovaných v EÚ. Rovnosť ako taká predstavuje strategický cieľ, pri dosahovaní ktorého sa zameriavame na vytváranie takých podmienok, ktoré by viedli k posilňovaniu rovnakého prístupu všetkých do určitého sociálneho prostredia (napr. prístupu k zamestnaniu, vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti), resp. k zabezpečeniu rovnakej dostupnosti verejných služieb a zdrojov pre všetkých.

Cieľom je teda odstraňovať bariéry, ktoré vedú k izolácii a vylučovaniu ľudí z verejného, politického, spoločenského, pracovného života, a to na základe takých sociálnych kategórií, ako je pohlavie, rod, vek, rasa, etnikum, vierovyznanie alebo náboženstvo, sexuálna orientácia, zdravotné postihnutie atď. Cieľom je zároveň eliminovať a predchádzať diskriminácii na základe týchto znakov. Treba poznamenať, že rovnosť príležitostí neznamená len zabezpečenie rovnakých podmienok, ale najmä **vytvorenie podmienok, ktoré zohľadňujú špecifické potreby a skúsenosti znevýhodnených skupín.**

Rodová rovnosť je spravodlivé zaobchádzanie so ženami a mužmi, čo môže znamenať tak rovnaké zaobchádzanie, ako aj zaobchádzanie, ktoré je rozdielne, ale je ekvivalentné z hľadiska práv, výhod, povinností a možností. Vychádza z princípu, že všetky ľudské bytosti majú právo slobodne rozvíjať svoje schopnosti a vyberať si z možností bez obmedzení rodovými rolami.

¹⁶ ods. 2 čl. 9 NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1060

Rozdielne správanie, ašpirácie a potreby žien a mužov sú uznávané, hodnotené, zohľadňované a podporované v rovnakej miere a nediskriminujúco.

Podľa Rady Európy „rovnosť žien a mužov znamená rovnaké zviditeľnenie, rovnakú právomoc a rovnakú účasť mužov i žien vo všetkých oblastiach verejného a súkromného života.“¹⁷

Rodová rovnosť má za cieľ vyrovnávať rodové rozdiely, čo sú rozdiely medzi ženami a mužmi v miere participácie, možnostiach prístupu, právach, ako aj výsledkoch v ktorejkoľvek oblasti verejnej a súkromnej sféry; je to napr. nerovnosť medzi ženami a mužmi v prístupe k zamestnanosti, práci, odmeňovaniu, sociálnym výhodám, vzdelaniu, ochrane zdravia a pod. (<https://www.horizontalneprincipy.gov.sk>). Rovnosť medzi ženami a mužmi sa vníma ako otázka ľudských práv, ako aj predpoklad a indikátor trvalo udržateľného rozvoja a demokracie, ktoré sú zamerané na ľudí.¹⁸

Zámerom právnych predpisov o **nediskriminácii** je umožniť všetkým jednotlivcom rovnaké a spravodlivé šance na prístup k príležitostiam dostupným v spoločnosti. Nediskrimináciou sa rozumie zákaz akejkoľvek diskriminácie najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. V rozsahu pôsobnosti zmlúv a bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia, je zakázaná aj akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti.

¹⁷ Rada Európy : Gender Mainstreaming: Conceptual Framework, Methodology and Presentation of Good Practices, 1998

¹⁸ Thesaurus Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1168?lang=sk>.

Cieľové skupiny horizontálnych princípov

3. Oblasť riadenia a implementácie

Gestor horizontálnych princípov je orgán zabezpečujúci koordináciu horizontálnych princípov, ktoré komplementárnym spôsobom vplývajú na ciele Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027. V zmysle PD SR 21-27 bude za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EÚ s Chartou základných práv EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a prístupnosti v súlade s jeho čl. 9, bude mechanizmus horizontálnych princípov (HP) koordinovaný na národnej úrovni.

Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP, bude záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ.

3.1 Výzva/Výzva na predkladanie projektových zámerov

Riadiaci orgán s cieľom dostatočnej a včasnej informovanosti potenciálnych žiadateľov o možnostiach získania NFP na financovanie projektov a dostatočnej a včasnej pripravenosti predkladaných projektov vypracuje harmonogram plánovaných výziev vrátane orientačných údajov, ktorý uverejní prostredníctvom ITMS a minimálne trikrát za rok ho aktualizuje. (RIF)

Odporúča sa, aby riadiaci orgán pri príprave výzvy, so zohľadnením jej špecifik, zhodnotil prostredníctvom analýzy rizík nastavenie výzvy, ako aj podmienok poskytnutia pomoci, s cieľom eliminácie problémových a rizikových oblastí, ktoré by mohli mať vplyv na implementáciu programu. (RIF)

Výzva môže mať formu: (RIF)

- uzavretej výzvy, ktorá je charakteristická presným určením dátumu uzavretia, alebo
- otvorenej výzvy, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie alebo nedostatočný záujem žiadateľov je základným dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy.

Samotnému vyhláseniu výzvy môže v prípade rozhodnutia RO predchádzať vyhlásenie výzvy na predkladanie projektových zámerov. Výzva na predkladanie projektových zámerov slúži na prvotnú identifikáciu projektov, ktoré môžu byť po dopracovaní podľa podmienok stanovených vo výzve predložené ako žiadosti o poskytnutie NFP. (RIF)

V projektovom zámere žiadateľ v rámci popisu spôsobu realizácie aktivít uvedie zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov podľa čl. 9 nariadenia o spoločných ustanoveniach, ako aj podľa Uznesenia vlády SR č. 668 z 26. októbra 2022. Žiadateľ zároveň v čestnom vyhlásení projektového zámeru vyhlasuje, že:

- projektový zámer je v súlade s Chartou základných práv EÚ, princípmi rodovej rovnosti a nediskriminácie, zohľadňujúc potreby zabezpečenia prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím podľa článku 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060. (návrh zámeru podľa PSK)

3.2 Spolupráca gestora HP pri príprave výzvy/výzvy na predkladanie projektových zámerov

Spolupráca Gestora HP v procese prípravy výzvy

Poskytovateľ (riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán, iný subjekt implementujúci fondy EÚ) je **povinný spolupracovať s gestorom HP pri príprave výzvy** na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok **za účelom definovania podmienok poskytnutia príspevku** tak, aby boli projekty implementované z fondov EÚ v súlade s čl. 9 NSU, v súlade s Chartou Základných práv EÚ a Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Gestor HP bude v procese prípravy výzvy rokovať o spôsobe uplatňovania HP s poskytovateľom s cieľom identifikovať relevantné operácie, opatrenia a aktivity s dôrazom na cieľové skupiny.

V rámci prípravy výzvy bude Gestorom HP definovaná požiadavka na deklarovanie spôsobu zabezpečenia dodržiavania Charty EÚ a Dohovoru OSN. **Konkrétne požiadavky budú po vzájomnej dohode Gestora HP a RO/SO formulované podľa zamerania výzvy, očakávaných výsledkov a výstupov realizovaných projektov, oprávnených aktivít a cieľových skupín.**

Poskytovateľ pri príprave výzvy a dokumentov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve a týkajú sa informácií potrebných k aplikácii HP, **bude priebežne spolupracovať s gestorom HP** tak, aby na vyjadrenie gestora HP k pripravovaným dokumentom **bol poskytnutý dostatočný časový priestor, t.j. 7 pracovných dní**. Pri infraštruktúrnych projektoch, kde je potrebné zo strany gestora HP skontrolovať/nastaviť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím je povinné dodržať časový priestor v rozsahu **21 pracovných dní** (vyplývajúc z best practise počas aplikovania Systému preventívneho odborného posudzovania z PO 2014-2020, požiadavky na predloženie technickej/projektovej dokumentácie aplikovateľné pre Systém preventívneho odborného posudzovania sú uvedené v samostatnej kapitole). Kontaktná e-mailová adresa gestora HP je ghp@employment.gov.sk.

Posúdenie HP zo strany gestora HP prebehne pri príprave výzvy ešte pred jej zasláním zo strany SO/príslušnej sekcie MIRRI na posúdenie zo strany RO (na adresu vyzvy@mirri.gov.sk)

Gestor HP teda (v procese prípravy výzvy) zašle záväzné stanovisko s pripomienkami poskytovateľovi v termíne do 7 pracovných dní od dňa doručenia návrhu výzvy zo strany poskytovateľa (RO, SO) gestorovi HP na e-mailovú adresu ghp@employment.gov.sk.

Ak poskytovateľ vykoná vo výzve alebo jej prílohách a dokumentoch, na ktoré sa výzva odvoláva akékoľvek úpravy, je povinný zaslať upravenú výzvu opätovne na posúdenie Gestorovi HP.

Spolupráca gestora HP pri finálnom návrhu výzvy

Poskytovateľ **pred vyhlásením výzvy** zašle RO MIRRI/príslušnej sekcii na e-mailovú adresu vyzvy@mirri.gov.sk a zároveň gestorom HP v kópii na e-mailovú adresu ghp@employment.gov.sk **na posúdenie finálny návrh výzvy**, vrátane všetkých jej príloh a dokumentov, na ktoré sa výzva odvoláva a ktoré nie sú verejne dostupné.

V prípade, že prílohy a dokumenty, na ktoré sa výzva odvoláva, sú verejne dostupné, poskytovateľ spolu s návrhom výzvy zašle aj hypertextové odkazy na miesto zverejnenia týchto príloh a dokumentov.

Poskytovateľ zároveň s výzvou predkladá Kontrolný zoznam k plneniu požiadaviek článku 73 NSU k výzve (príloha č. 1 Všeobecnej metodiky a kritérií použitých pre výber projektov), v ktorom je definované uplatňovanie HP ako vylučujúceho kritéria.

Poskytovateľ je zodpovedný za zaslanie výzvy RO v znení ktoré bolo dohodnuté s Gestorom HP. Za odstránenie rozporov s Gestorom HP, ktoré vzniknú pri príprave výzvy je zodpovedný poskytovateľ.

Poskytovateľ je povinný, po procese spolupráce s gestorom HP pri príprave výzvy, zaslať zapracované pripomienky Gestorovi HP pre účely kontroly správnosti zapracovaných pripomienok do výzvy a súvisiacich dokumentov k výzve.

Gestor HP bude z uvedeného dôvodu v procese zasielania finálneho návrhu výzvy zo strany SO/príslušnej sekcie MIRRI na posúdenie zo strany RO na adresu vyzvy@mirri.gov.sk priložený v kópii mailu (ghp@employment.gov.sk).

Gestor HP skontroluje súlad nastavenia výzvy s požiadavkami, ktoré vzniesol poskytovateľovi pri príprave výzvy a **následne vydá súhlasné stanovisko Gestora HP k výzve.**

Kontrolný zoznam k návrhu výzvy¹⁹

V kontrolnom zozname k návrhu výzvy sú uvedené nasledovnej otázky súvisiace s overením splnenia si povinnosti poskytovateľa pri spolupráci s Gestorom HP za účelom správnej a efektívnej implementácie HP v procese príprav výzvy/pred zverejnením výzvy:

1. „RO/SO spolupracoval pri príprave výzvy s gestormi HP?“
2. „Vydal gestor HP súhlasné stanovisko k výzve?“

¹⁹ (Pr. č. 2 vzoru audit trailu Výber projektov - Vzor manuálu procedúr riadiaceho orgánu)

Obidve povinnosti poskytovateľa musia byť pred zverejnením výzvy splnené.

V nadväznosti na kontrolnú otázku č. 1 vypracuje Gestor HP **záväzné stanovisko s pripomienkami**.

V nadväznosti na kontrolnú otázku č. 2 vypracuje Gestor HP **súhlasné stanovisko Gestora HP k výzve**.

3.3 Podmienky poskytnutia príspevku

Podmienky poskytnutia príspevku (ďalej aj „PPP“) predstavujú súbor podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na schválenie ŽoNFP, uzavretie zmluvy o poskytnutí NFP a poskytnutie NFP.

Stanovenie podmienok poskytnutia príspevku, ich obsah, počet, ako aj rozsah oblasti, ktorú pokrývajú, je v kompetencii riadiaceho orgánu. (RIF)

Podmienky poskytnutia príspevku musia byť prispôsobené obsahu výzvy a cieľom, ktoré vyhlásením výzvy riadiaci orgán sleduje. Riadiaci orgán zabezpečí, aby výzva obsahovala len také podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné pre poskytnutie podpory. Riadiaci orgán zdefiniuje, ktoré podmienky poskytnutia príspevku musia byť splnené iba počas konania o žiadosti a ktoré počas konania o žiadosti až do skončenia platnosti a účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP (RIF).

Úlohou Gestora HP je definovanie podmienok poskytnutia podpory v súvislosti so zabezpečením aplikovania horizontálnych princípov a spôsobu ich overovania, monitorovania a neskôr kontroly (mechanizmus HP).

S ohľadom na konkrétne zameranie výzvy, výsledky, výstupy realizovaných projektov (plánované oprávnené aktivity, cieľové skupiny, oprávnené výdavky) bude Gestor HP v rámci procesu spolupráce pri príprave výzvy zdôrazňovať v jednotlivých prípadoch potrebu zdefinovania, resp. **doplnenie samostatnej Podmienka poskytnutia príspevku z hľadiska súladu s horizontálnymi princípmi vo výzve (okrem obligatórnej PPP – Podmienky splnenia kritérií pre výber projektov uvedenej v dokumente nižšie)**. Možnosťou je aj zdefinovanie v rámci časti „Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku“.

V prípade žiadosti Gestora HP o doplnenie samostatnej PPP z hľadiska súladu s HP v procese prípravy výzvy, Gestor HP zdefiniuje obsah uvedenej PPP súladu s HP a spôsob overenia definovanej PPP.

Poskytovateľ (RO, SO) po dohode s Gestorom HP zdefiniuje uvedenú PPP súladu s HP do výzvy a špecifikuje vo výzve splnenia podmienky poskytnutia príspevku súladu s HP a spôsob overenia definovanej podmienky v príslušnej časti ŽoNFP, resp. v prílohe ŽoNFP, v zmysle pripomienok Gestora HP. V určených častiach ŽoNFP a jej prílohách je potrebné deklarovat' spôsob zabezpečenia plnenia súladu aktivít projektu s HP.

Intervencie projektov musia byť v súlade s HP. Je žiaduce definovať potrebné zabezpečenie zavádzania aktivít v nadväznosti na dimenziu 7 rodová rovnosť (uvedené v kapitole nižšie).

System preventívneho odborného posudzovania projektovej dokumentácia (system POP) alebo povinnosť dolozenia check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb

Gestor HP pri príprave výzvy, v nadväznosti na zameranie aktivít oprávnených vo výzve, určí povinnosť dolozenia check listov z dôvodu dodržania bezbariérovej prístupnosti stavieb alebo potrebu aplikovania systému POP.

Povinnosť dokladania check listov k bezbariérovej prístupnosti stavieb ako povinnej prílohy bude stanovená vo výzve.

Gestor HP určí konkrétny druh check listu s ohľadom na aktivity výzvy, vyplnený check list k bezbariérovej prístupnosti stavieb bude povinnou prílohou ŽoNFP (Check list musí byť manuálne nahodení v systéme ITMS k ŽoNFP ako povinná príloha). Je povinnosťou žiadateľa ho v ITMS ako prílohu k ŽoNFP nahodiť.

Check list, ako príloha ŽoNFP, vyplnená zo strany žiadateľa bude podkladom v procese schvaľovania ŽoNFP (v administratívnom overení a ďalej aj v odbornom hodnotení ŽoNFP).

Z dôvodu dodržiavania bezbariérovej prístupnosti stavieb bude v rámci špecifických aktivít naďalej aplikovaný systém preventívneho odborného posudzovania (System POP).

Z ohľadom na skúsenosti nadobudnuté počas praxe v PO 2014 – 2020, za účelom zefektívnenia systému POP a zníženia množstva pripomienok v procese posudzovania pristúpil Gestor HP v spolupráci s posudzovateľmi k zadefinovaniu požiadaviek na **predloženie technickej/projektovej dokumentácie/podkladov pre POP.**

- k žiadosti je potrebné doplniť samostatný súbor, ktorý bude podľa zamerania projektu obsahovať nasledovné prvky:

Pre stavby a ich prevádzkové úseky

- Špecifikácia riešenia bezbariérových úprav na úrovni stavebného povolenia
- Technická dokumentácia musí obsahovať samostatný bod (kapitolu), ktorý bude definovať bezbariérové riešenia stavieb a ich prevádzkových úsekov
- Výkresová dokumentácia: podrobnosť minimálne na úrovni DSP (dokumentácia pre stavebné povolenie), ideálne na úrovni RPD (realizačná projektová dokumentácia)
- Detaily: rezy a pôdorysy bezbariérových úprav a riešení v mierke 1: 50 respektíve musí byť zabezpečená čitateľnosť v adekvátnej mierke

- Signalizácia a dopravné značenie - uviesť všetky prvky zabezpečujúce bezbariérovú prístupnosť

Pre dopravné prostriedky – prostriedky verejnej integrovanej dopravy

- technická špecifikácia vozidiel musí obsahovať popis jednotlivých debariérizačných riešení a prvkov

Informácie potrebné k účinnej a efektívnej implementácie HP sú zverejňované na webovom sídle www.horizontalneprincipy.gov.sk.

3.4 Kritériá pre výber projektov

Riadiaci orgán definuje kritériá pre výber projektov, ako aj spôsob ich hodnotenia v závislosti od charakteru špecifických cieľov a podporovaných projektov. (RIF)

Kritériá pre výber projektov, ako aj spôsob ich vyhodnotenia schvaľuje monitorovací výbor, vrátane ich zmien. **Kritériá pre výber projektov sú stanovené vo výzve ako podmienky poskytnutia príspevku** tam, kde je to možné. (RIF)

Hodnotiace kritériá

Hodnotiace kritériá žiadostí o poskytnutie NFP môžu byť kombináciou vylučujúcich kritérií a bodovaných kritérií alebo ako súbor iba bodovaných, alebo iba vylučujúcich kritérií. (RIF)

Vylučujúce kritériá sú vyhodnocované iba možnosťou áno/nie, pričom „nie“ znamená automaticky nesplnenie kritérií pre výber projektov a neschválenie žiadosti o poskytnutie NFP. (RIF)

Gestor HP na definovaní kritérií na výber projektov, týkajúcich sa povinnosti dodržiavania HP spolupracoval, resp. ich pripomienkoval a odsúhlasoval.

Jednou z podmienok poskytnutia príspevku, ktoré sú vo výzve stanovené je „**Podmienka splnenia kritérií pre výber projektov**“. V tejto podmienke poskytnutia príspevku je zahrnutá minimálna sada vylučujúcich kritérií aplikovaná na každý projekt podľa čl. 73 nariadenia o spoločných ustanoveniach aj vecné kritériá, stanovené poskytovateľom. Kritériá pre výber projektov sú výberové kritériá a hodnotiace kritériá. Hodnotiace kritériá sa ďalej členia na vylučujúce kritériá a bodované kritériá. Minimálna sada vylučujúcich kritérií aplikovaná na každý projekt vyplýva z článku 73 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

Horizontálne princípy musia byť implementované ako diskvalifikačné kritérium. Súlad projektu s Chartou základných práv EÚ, rodovou rovnosťou, nediskrimináciou a prístupnosťou osôb so zdravotným postihnutím bude posudzovaný **samostatným vylučujúcim kritériom**, v zmysle

Všeobecnej metodiky a kritérií použitých pre výber projektov²⁰. K uvedenej podmienke poskytnutia príspevku bude vytvorené usmernenie k HP, ktoré bude zverejnené na webovom sídle Gestora HP (informácie k vyhodnoteniu Podmienky splnenia kritérií pre výber projektov, týkajúce sa súladu s HP budú uvedené v linku resp. v usmernení k HP, kde žiadateľ/odborný hodnotiteľ nájde podrobnejšie informácie o implementácii HP ako vylučujúceho kritéria príp. povinných prílohách k výzve).

Vylučujúce kritérium Gestora HP

Vylučujúce kritériá		
1. Projekt je v súlade s Chartou základných práv EÚ, zabezpečuje a presadzuje rodovú rovnosť, nediskrimináciu a prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím²¹ (článok 9 a článok 73 ods. 1 nariadenia o spoločných ustanoveniach)?		
Predmet posúdenia	Výsledok	Slovný komentár
<p>Posudzuje sa, či projekt dodržiava základné práva a súlad s Chartou základných práv EÚ, zohľadňuje a presadzuje rovnosť mužov a žien, uplatňuje a začleňuje hľadisko rodovej rovnosti, zabraňuje akejkoľvek diskriminácií a zohľadňuje prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím v súlade s čl. 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.</p> <p>Ak je priamo vo výzve odkaz na podrobnejšie pravidlá pre prístupnosť osôb so zdravotným postihnutím, rodovú rovnosť, nediskrimináciu a pre dodržiavanie Charty základných práv EÚ, posudzuje sa súlad s týmito pravidlami.</p>	áno/nie	<p>Navrhovaný projekt je v súlade s Chartou základných práv EÚ, zabezpečuje a presadzuje rodovú rovnosť, nediskrimináciu a prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, konkrétne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navrhovaný projekt zabezpečuje dodržiavanie základných práv a súlad s Chartou základných práv EÚ, - v navrhovanom projekte je zohľadňovaná a presadzovaná rovnosť mužov a žien, uplatňuje a začleňuje sa hľadisko rodovej rovnosti,

²⁰ Všeobecná metodika a kritériá použité pre výber projektov popisuje zabezpečenie posúdenia požiadaviek podľa článku 73 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

²¹ Poskytovatelia sú na základe vládou SR schváleného [materiálu](#) povinní dodržiavať horizontálne princípy a zabezpečovať a vykonávať všetky opatrenia potrebné k implementácii Charty EÚ, rodovej rovnosti, nediskriminácií a Dohovoru OSN. Zabezpečenie uplatňovania týchto opatrení bude koordinovať Gestor HP. Gestor HP bude členom v monitorovacom výbore a všetkých pracovných skupinách v rámci P SK, bude usmerňovať a vzdelávať poskytovateľov (a prípadne žiadateľov počas informačných seminárov k výzve) pri implementácii P SK a bude spolupracovať pri príprave výzvy s poskytovateľom s cieľom zabezpečiť uplatňovanie Charty EÚ, rodovej rovnosti a Dohovoru OSN.

	<ul style="list-style-type: none"> - v navrhovanom projekte sú prijaté opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácie, - navrhovaný projekt zabezpečuje a zohľadňuje prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.
--	---

3.5 Schvaľovací proces a odborní hodnotitelia

Proces konania o žiadosti o poskytnutie NFP začína doručením písomnej žiadosti o poskytnutie NFP riadiacemu orgánu na základe vyhlásenej výzvy a pozostáva z administratívneho overovania, odborného hodnotenia (ak je relevantné) a výberu (ak je relevantné). (RIF)

Riadiaci orgán v schvaľovacom procese zabezpečí dodržiavanie princípu štyroch očí, nestrannosť, zachovanie dôvernosti informácií a vylúčenie konfliktu záujmov. (RIF)

Po doručení žiadosti o poskytnutie NFP nasleduje administratívne overovanie a odborné hodnotenie (ak je relevantné). Administratívne overovanie vykonáva riadiaci orgán.

V rámci administratívneho overovania riadiaci orgán overí, či bola žiadosť o poskytnutie NFP predložená riadne a včas, ako aj vybrané podmienky poskytnutia príspevku určené vo výzve.

Odborné hodnotenie sa vykonáva prostredníctvom odborných hodnotiteľov vybraných z registra hodnotiteľov. Odborné hodnotenie sa vykonáva v prípade, ak stanovené kritériá vyžadujú odborné posúdenie. (RIF)

V rámci odborného hodnotenia odborný hodnotiteľ overí na základe hodnotiacich kritérií podmienky poskytnutia príspevku, ktoré neboli predmetom overenia pri administratívnom overovaní alebo tie, ktoré boli predmetom iba čiastočného overenia pri administratívnom overovaní.

V prípade, že na vyhodnotenie podmienok poskytnutia príspevku nebudú potrebné znalosti odborného hodnotiteľa a bude možné posúdiť kvalitu jednotlivých projektov v rámci administratívneho overovania, v rámci konania o žiadosti o poskytnutie NFP nebude potrebné pristúpiť k odbornému hodnoteniu. (RIF)

V prípade využitia odborných hodnotiteľov riadiaci orgán zabezpečuje výber odborných hodnotiteľov prostredníctvom vyhlásenia výzvy na výber odborných hodnotiteľov. Výber sa realizuje na základe jasných a transparentných kritérií, riadiaci orgán pri ich definovaní môže spolupracovať so zástupcami občianskej spoločnosti. Všetci záujemcovia, ktorí splnia kritériá pre výber odborných hodnotiteľov, sú zaradení do registra hodnotiteľov, ktorý spravuje riadiaci

orgán v ITMS. Administratívne kapacity vykonávajúce administratívne overenie sa do registra hodnotiteľov nezaraďujú. (RIF)

Schvaľovací proces končí nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia riadiaceho orgánu o schválení alebo neschválení žiadosti o poskytnutie NFP, o zastavení konania, resp. zmenou rozhodnutia o neschválení žiadosti o poskytnutie NFP. Proti rozhodnutiu môže žiadateľ podať odvolanie, príp. po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia môže podať podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania. Pri poskytovaní príspevku je potrebné uplatňovať princíp partnerstva a viacúrovňového riadenia, nediskriminácie, transparentnosti, hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti, účinnosti a zákaz konfliktu záujmov. (RIF)

Pri implementácii projektu je možné vykonanie zmien zmluvy, ktoré majú za cieľ zabezpečiť vhodnejší spôsob realizácie projektu s ohľadom na zmenu východiskovej situácie počas realizácie, ako aj zohľadnenie vopred nepredvídaných okolností, ktoré nastali počas realizácie projektu. Riadiaci orgán postupuje pri zmenách zmluvy s odbornou starostlivosťou v súlade s účinnou zmluvou, pri rešpektovaní princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie, zásady správneho finančného riadenia, a to najmä hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti využívania finančných prostriedkov podľa Nariadenia o rozpočtových pravidlách a je povinný postupovať v súlade s osobitnými predpismi. (RIF)

Informácie uvedené žiadateľom v Žiadosti o nenávratný finančný príspevok budú slúžiť pre účely posúdenia súladu predkladaného projektu s HP v procese hodnotenia ŽoNFP, spolu s povinnými prílohami k ŽoNFP, ktoré budú zo strany GHP stanovené ako povinné. Výzva bude v relevantných prípadoch zahŕňať aj požiadavku na predloženie týchto príloh, ktoré určí Gestor HP (check listy k bezbarierovej prístupnosti) a ktoré budú podkladom pre administratívnu kontrolu a pre odborných hodnotiteľov pre účely posúdenia súladu ŽoNFP s HP v odbornom hodnotení. Žiadateľ bude zároveň deklarovať súlad predkladaného projektu s HP v Čestnom vyhlásení žiadateľa. Výnimkou budú programy cezhraničnej spolupráce (INTERREG SR-ČR a INTERREG SR-AU) na ktoré na bude vzťahovať iba administratívna kontrola.

Check listy k prístupnosti (povinná príloha ŽoNFP) – v dohodnutých prípadoch zamestnanec poskytovateľa overí v rámci administratívneho overenia splnenie povinnosti vyplnenia check listov, ktoré sú povinnou prílohou ŽoNFP. V dohodnutých prípadoch budú tieto následne slúžiť pre účely odborného hodnotenia ŽoNFP.

Hodnotenie predkladaných ŽoNFP bude vykonávané odbornými hodnotiteľmi, ktorí budú vyškolení Gestorom HP alebo ním poverenou osobou. Informácie o spôsobe posudzovania súladu ŽoNFP s HP v rámci odborného hodnotenia budú uvádzané aj v príručke pre hodnotiteľa, resp. príslušnej príručke. V špecifických vopred určených prípadoch bude vyhodnotenie daného hodnotiaceho kritéria vykonané Gestorom HP alebo ním poverenými osobami.

Uplatňovanie horizontálnych princípov bude overované v schvaľovacom procese projektov, ako aj v procese monitorovania a kontroly projektov.

Podmienka poskytnutia príspevku z hľadiska súladu projektu s horizontálnymi princípmi bude v procese výberu overovaná v rámci príslušnej časti formulára ŽoNFP a prílohy ŽoNFP (Check list), kde žiadateľ identifikuje súlad s horizontálnymi princípmi.

Žiadateľ je povinný popísať dodržiavanie súladu s horizontálnymi princípmi pri realizácii a detailnejšom popise aktivít projektu v ŽoNFP a doložiť požadované prílohy k ŽoNFP (vyplnený check list k bezbariérovej prístupnosti stavieb).

Formulár ŽoNFP a príslušné časti

Gestor HP bude požadovať aby žiadateľ v ŽoNFP v časti 7. uviedol stručné vysvetľujúce informácie, ako zabezpečí:

- dodržiavanie práv, slobôd a zásad, ktoré sú uvedené v Charte základných práv EÚ,
 - dodržiavanie princípov presadzovania rovnosti mužov a žien a začleňovania hľadiska rodovej rovnosti,
 - zabránenia akejkoľvek diskriminácie a zabezpečenia prístupnosti aktivít, výstupov, výsledkov projektu pre osoby so zdravotným postihnutím
- (ak je priamo vo výzve odkaz na podrobnejšie pravidlá pre prístupnosť osôb so zdravotným postihnutím, posudzuje sa súlad s týmito pravidlami);

V súvislosti s plánovanými aktivitami je potrebné upozorniť pri realizácii aktivít osobitne na to, aby:

- pri všetkých oprávnených aktivitách realizovaných v rámci projektu bol zohľadnený princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie tak, aby nedochádzalo k znevýhodneným podmienkam pre akúkoľvek skupinu osôb a aby boli vytvorené podmienky prístupnosti aj pre osoby so zdravotným postihnutím k fyzickému prostrediu, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, vrátane všetkých informačných a vzdelávacích aktivít,
- v rámci oprávnených aktivít zameraných na zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikáciu, taktiež pri výbere účastníkov v rámci všetkých vzdelávacích aktivít nebude dochádzať k diskriminácii, k znevýhodneným podmienkam na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine.

V súvislosti s implementáciou projektu je potrebné taktiež upozorniť na to, aby:

- pri výbere administratívnych a odborných kapacít zapojených do riadenia a realizácie projektu bol dodržaný princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie,

- v rámci mzdového ohodnotenia administratívnych a odborných kapacít nedochádzalo diskriminácií k nerovnému odmeňovaniu za rovnakú prácu na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine osôb.
- ďalšie doplní Gestor HP v nadväznosti na aktivity plánované v konkrétnej výzve

Ak bola určená povinnosť s ohľadom na plánované aktivity projektu doloženia vyplneného check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb (gestor HP bude prikladať v prílohe stanoviska k výzve, zoznam check listov bude postupne zverejnený aj na stránke gestora HP – www.horizontálneprincipy.gov.sk), Check list bude povinnou prílohou ŽoNFP, o čom je potrebné vo výzve žiadateľa informovať.

Pri implementácii plánovaných aktivít projektu je potrebné dodržiavať všetky články Charty ZP EÚ s dôrazom najmä na články Charty ZP EÚ, ktoré sa najviac vzťahujú k plánovaným intervenciám, aktivitám a cieľovým skupinám, t.j. s ohľadom na oprávnené aktivity projektu si dovoľujeme klásť dôraz na články xx,xx,xx.(doplní Gestor HP pri príprave konkrétnej výzvy).

Žiadateľ zároveň v čestnom vyhlásení ŽoNFP uvádza: „ŽoNFP je v súlade s Chartou základných práv EÚ, princípmi rodovej rovnosti a nediskriminácie, zohľadňujúc potreby zabezpečenia prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím podľa článku 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060,“

Horizontálne princípy súladu s Chartou základných práv Európskej únie, rodovou rovnosťou a nediskrimináciou s ohľadom na prístupnosť osôb so zdravotným postihnutím **musia byť implementované počas celej realizácie projektu ako aj obdobia udržateľnosti projektu.**

4 Vzdelávanie Gestora HP

Gestor HP zabezpečuje kontinuálny systém vzdelávania a odbornej prípravy administratívnych kapacít riadiaceho orgánu, sprostredkovateľských orgánov a ďalších subjektov zapojených do riadenia, koordinácie, implementácie, hodnotenia, monitorovania a kontroly v oblasti horizontálnych princípov. (mechanizmus HP)

Riadiaci orgán, sprostredkovateľské orgány, príp. iné subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ, určia za svoju inštitúciu minimálne jednu kontaktnú osobu spolupracujúcu s Gestorom HP zodpovednú za nastavovanie potrebných procesov pre implementáciu HP, koordinovanie a správne uplatňovanie HP v rámci jednotlivých procesov, komunikáciu s Gestorom HP, monitorovanie, evidenciu požadovaných údajov a pod. (mechanizmus HP)

Zamestnanec poskytovateľa (resp. spolupracujúceho subjektu) vyškolený Gestorom HP / Gestor HP alebo ním poverená osoba, zabezpečí informovanie žiadateľov/prijímateľov o povinnosti a spôsobe uplatňovania a dodržiavania HP a o konkrétnych podmienkach, ktoré musia byť splnené s ohľadom na zameranie konkrétnej výzvy na informačných seminároch realizovaných poskytovateľom, ako aj prostredníctvom „všeobecnej informácie k predkladaniu a schvaľovaniu žiadosti o poskytnutie NFP“. (mechanizmus HP)

Gestor HP bude zároveň vykonávať metodické usmerňovanie subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ o uplatňovaní HP. (mechanizmus HP)

Gestor HP bude školiť odborných hodnotiteľov o spôsobe overenia podmienky poskytnutia príspevku a spôsobe overenia kritérií použitých pri výbere projektov.

Informácie o spôsobe uplatňovania HP a o konkrétnych kompetenciách a povinnostiach budú taktiež uvedené v riadiacej dokumentácii na úrovni riadiaceho orgánu, ako aj na úrovni jednotlivých sprostredkovateľských orgánov, príp. iných subjektov zapojených do procesu implementácie fondov EÚ. (mechanizmus HP)

Povinnosť prijímateľa nenávratného finančného príspevku dodržiavať HP počas realizácie projektu, ako aj počas stanovenej doby udržateľnosti, bude v spolupráci s riadiacim orgánom zadefinovaná a zakotvená v Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. (mechanizmus HP)

5 Spolupráca gestora HP s relevantnými partnermi

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ale aj „SNSLP“) je v zmysle Antidiskriminačného zákona orgán zodpovedný za posudzovanie a monitorovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania (tzv. equality body). SNSLP sa zaoberá poskytovaním právneho poradenstva v otázkach diskriminácie, pri prejavoch intolerancie a v prípadoch porušovania zásady rovnakého zaobchádzania pre všetkých obyvateľov/ky SR a je podľa zákona tiež oprávnené na požiadanie zastupovať účastníka v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Každoročne vydáva aj Správu o dodržiavaní ľudských práv, princípu rovnakého zaobchádzania a práv dieťaťa v Slovenskej republike.

Pôsobnosť Strediska ako Equality body:

- monitoruje a hodnotí dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona,
- pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance spoločnosti,
- zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie,

-vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona,

-zastupuje na základe plnej moci v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,

-má právo požiadať súdy, prokuratúru, iné štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy a iné inštitúcie, aby v určenej lehote poskytli Stredisku informácie o dodržiavaní ľudských práv.

Okrem kompetencií vyplývajúcich zo statusu národnej inštitúcie pre ľudské práva, Stredisko má právomoc na ochranu zásady rovnakého zaobchádzania a na základe tejto skutočnosti je členom siete EQUINET.

Spolupráca medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Slovenským národným strediskom pre ľudské práva.

V októbri 2021 sa uzavrelo Memorandum o spolupráci medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Slovenským národným strediskom pre ľudské práva. Náplňou memoranda o spolupráci je predovšetkým rozvíjať vzájomnú spoluprácu pri implementácii fondov z programového obdobia 2021 – 2027 v oblasti ľudských práv a v oblasti dodržiavania horizontálnych princípov ako aj poskytovanie vzájomnej súčinnosti pri poskytovaní poradenstva, konzultácií a realizácii vzdelávacích aktivít z oblasti uplatňovania ľudských práv a slobôd, dodržiavania Ústavy Slovenskej republiky s dôrazom na Hlavu II, zákona 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9 a dodržiavania Charty základných práv Európskej únie.

Medzi hlavné 3 piliere spolupráce patrí:

1. Spolupráca pri monitorovaní dodržiavania horizontálnych princípov pri implementácii fondov v programovom období 2021 – 2027
2. Spolupráca pri vytváraní podmienok, postupov a procesov pre efektívne uplatňovanie horizontálnych princípov pri implementácii fondov v programovom období 2021 – 2027
3. Spolupráca na príprave a realizácii vzdelávacích aktivít v oblasti dodržiavania horizontálnych princípov pre subjekty zapojené do implementácie fondov v programovom období 2021 – 2027.

Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím bol zriadený uznesením vlády Slovenskej republiky ako stály odborný orgán a súčasť Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť s osobitným zameraním na otázky týkajúce sa práv osôb so zdravotným postihnutím. Výbor dáva Rade podnety na zvýšenie úrovne podpory, ochrany a dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím, spolupracuje s ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy, orgánmi miestnej a regionálnej samosprávy, mimovládnyimi organizáciami, vedeckými pracoviskami a akademickými inštitúciami v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím, podnecuje výskumnú činnosť, rozširovanie a efektívnu výmenu informácií, ako i tvorbu a rozširovanie zdrojov štatistických informácií v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím.

Ústredným orgánom štátnej správy pre rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí a koordináciu štátnej politiky v danej oblasti je v zmysle Kompetenčného zákona Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. V rámci ministerstva plní túto úlohu odbor rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí.

Gestor HP spolupracuje taktiež s relevantnými socio-ekonomickými partnermi, nezávislými orgánmi a mimovládnyimi organizáciami v rámci princípu partnerstva.

6 Monitorovanie

Monitorovanie je pravidelný a systematický zber údajov o uplatňovaní HP pri implementácii projektu/ operačného programu (OP).

6.1 Monitorovanie HP v rámci jednotlivých projektov

Uplatňovanie horizontálnych princíпов je monitorované prierezovo a univerzálne. Na národnej úrovni je vytvorený systém mechanizmov, ktorý by mal zabezpečiť monitorovanie uplatňovania horizontálnych princíпов a za koordináciu monitorovania zodpovedajú gestori horizontálnych princíпов. Tí v spolupráci s Riadiacimi orgánmi programov definujú v programových dokumentoch merateľné ukazovatele, iné údaje a ďalšie štatistické údaje, ktoré by mali indikovať plnenie cieľov stanovených pre horizontálne princíпы.

Uplatňovanie horizontálnych princíпов bude na projektovej úrovni **overované v procese monitorovania a kontroly projektov**. Proces monitorovania plnenia horizontálnych princíпов bude na projektovej úrovni sledovaný prostredníctvom MÚ a iných údajov, ktoré bude prijímateľ **povinný uvádzať v monitorovacích správach**. V priebehu implementácie projektu môže byť rozsah požadovaných merateľných údajov upravený (rozšírený alebo zúžený) a

poskytovanie týchto údajov bude prebiehať v súlade s podmienkami dohodnutými v zmluve o poskytnutí NFP.

Za kontrolu Zmluvy o poskytnutí NFP v predmetnej veci zodpovedá poskytovateľ. Poskytovateľ taktiež zodpovedá za zaradenie merateľných ukazovateľov a iných údajov uvedených vo výzve (v prílohe) do zmluvy o poskytnutí NFP a za následnú kontrolu plnenia merateľných údajov a iných údajov v monitorovacích správach.

Monitorovanie na úrovni projektu predstavuje priebežné vyhodnocovanie vecného a finančného pokroku v realizácii projektu a zber údajov pre účely monitorovania plnenia cieľov programu. Riadiaci orgán vyhodnocuje vecný a finančný pokrok v realizácii projektu najmä vo vzťahu k časovému harmonogramu realizácie jednotlivých aktivít projektu a rozpočtu projektu.

Na účely monitorovania plnenia cieľov programu stanovuje žiadateľ v žiadosti o poskytnutie NFP cieľovú hodnotu (v prípade potreby aj východiskovú hodnotu) ukazovateľa výsledku alebo výstupu.

Dosiahnuté hodnoty zvolených ukazovateľov vykazuje prijímateľ v hlásení o dosiahnutí hodnoty ukazovateľa prostredníctvom ITMS.²² Tieto hodnoty ukazovateľov (východisková, cieľová a dosiahnutá) sú zdrojom údajov pre vyššie úrovne programovej štruktúry. Informácie o tom, čo sa považuje za dosiahnutie hodnoty ukazovateľa, sú súčasťou karty ukazovateľa vypracovanej na programovej úrovni. V závislosti od charakteru ukazovateľa je možné vykázat jeho dosiahnutie počas realizácie projektu alebo po jeho ukončení.

Gestor HP bude v spolupráci s poskytovateľom monitorovať súlad implementovaných projektov s HP. Riadiaci orgán/sprostredkovateľské orgány budú spolupracovať s Gestorom HP na zadefinovaní spôsobu a formy monitorovania dodržiavania HP na úrovni projektov, ako aj na následnom zbere údajov potrebných pre vyhodnocovanie príspevku k napĺňaniu HP, spracovaní získaných údajov a ich poskytovaní Gestorovi HP. V prípade zistených porušení HP bude poskytovateľ kontaktovať Gestora HP a konzultovať možné riešenia zistených skutočností. Zároveň bude poskytovateľ viesť ďalšie evidencie relevantné pre monitorovanie dodržiavania HP, pričom konkrétne typy evidencií dohodne vopred Gestor HP s RO a poskytovateľom v procese prípravy výzvy a to v nadväznosti na zameranie výzvy, oprávnené výdavky, typy realizovaných projektov, oprávnené aktivity, očakávané výsledky a výstupy projektov, cieľové skupiny a pod. Súčasne však bude mať Gestor HP prístup k monitorovaným údajom aj

²² V úvodnej fáze implementácie do času nasadenia aktualizovaného ITMS osobitne pre PO 2021-2027 môže byť aplikovaný alternatívny spôsob vykazovania ukazovateľov.

prostredníctvom ITMS. Konkrétne kroky monitorovania v ITMS budú nastavované v rámci riadiacej dokumentácie pre PO 2021-2027.

Gestor HP má zastúpenie v rámci pracovných skupín a podvýborov, pri príprave všetkých dokumentov na programovej a projektovej úrovni s cieľom zabezpečiť správne a včasné zapracovanie potrebných aspektov implementácie, monitorovania, hodnotenia a kontroly horizontálnych princípov.

Gestor HP v spolupráci s riadiacim orgánom, sprostredkovateľskými orgánmi, príp. iným subjektom implementujúcim fondy EÚ vykonáva aj monitorovanie zistených prípadov nesúladu operácií podporovaných z fondov s Chartou EÚ a Dohovorom OSN.

Pre účely zabezpečenia účinného preskúmania sťažností týkajúcich sa fondov Gestor HP vytvoril „Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES.

Jedným z kritérií na splnenie horizontálnych základných podmienok v PO 2021 – 2027 „Účinné uplatňovanie a vykonávanie Charty základných práv“ a „Vykonávanie a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES“ je aj prijatie opatrení na predkladanie správ monitorovaciemu výboru prípadne jednotlivým pracovným skupinám monitorovacieho výboru o prípadoch nesúladu operácií podporovaných z fondov s Chartou EÚ a Dohovorom OSN a sťažností týkajúcich sa Charty EÚ a Dohovoru OSN predložených v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU.

Prípady takýchto nesúladov môžu byť Gestorovi HP oznamované aj zo strany verejnosti alebo dotknutých osôb. Gestor HP zriadil pracovnú skupinu ako poradný nástroj Gestora HP. Členmi pracovnej skupiny môžu byť relevantní zástupcovia Gestora HP, RO, SO a vecne príslušných inštitúcií zaoberajúcich sa čiastkovým plnením Charty EÚ a Dohovoru OSN. Poradný nástroj Gestora HP má za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2 a 3 uvedených horizontálnych základných podmienok.

Gestor HP bude viesť evidenciu a informácie o zistených prípadoch nesúladu operácií podporovaných z fondov s Chartou EU a Dohovorom OSN a sťažnostiach týkajúcich sa Charty EÚ a Dohovoru OSN. Uvedené informácie bude pravidelne predkladať monitorovaciemu výboru v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU. Problémy pri uplatňovaní Charty EÚ a Dohovoru OSN môžu byť riešené formou sťažností podľa zákona o sťažnostiach. (mechanizmus).

Gestor HP na daný účel zriadil emailovú schránku na zber podnetov a sťažností, bližšie informácie sú zverejnené na webovom sídle www.horizontálneprincipy.gov.sk.

Prijaté podnety a sťažnosti gestor HP postúpi na vybavenie RO, alebo ich vybaví informovaním oznamovateľa podnetu (žiadateľa/prijímateľa, FO alebo PO) o možnosti obrátenia sa na vecne príslušnú inštitúciu. Rozhodnutia RO sú preskúmateľné súdom. V prípade prijatých podnetov gestor HP v ročnej periodicite prekladá monitorovaciemu výboru informáciu o prijatých podnetoch a spôsobe ich vybavenia. Gestor HP je členom Monitorovacieho výboru.

Občania sa môžu so svojimi podnetmi a sťažnosťami týkajúcich sa fondov vo veci prípadných porušení Charty EÚ a Dohovoru OSN obracať na gestora HP, alebo na orgány nezávislé od orgánov verejnej a štátnej správy, ako sú Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Úrad komisára pre deti, Verejný ochranca práv, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a ďalšie.

V prípade ak sa zistí, že predmet sťažnosti je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi môžu uvedené nezávislé orgány/RO urobiť opatrenia na odstránenie rozporu alebo postúpiť podnet mieste príslušnej prokuratúre.

6.2 Ukazovatele

Monitorovanie sa vykonáva pomocou merateľných ukazovateľov, iných údajov a ďalších štatistických údajov, ktoré predstavujú základný nástroj monitorovania. Predstavujú tiež jeden zo zdrojov informácií, pre hodnotenie MU sa monitorujú čiastočne vykonané, alebo ukončené aktivity v danom časovom období. Projektové MU sa agregujú na úroveň OP.

Merateľný ukazovateľ je ukazovateľ výkonnosti, prostredníctvom ktorého sa meria, do akej miery sa plní cieľ projektu, pričom na programovej úrovni prispieva k plneniu cieľov programu.

Merateľný ukazovateľ výsledku slúži na meranie účinkov realizácie projektu s dôrazom na adresátov, cieľovú skupinu alebo používateľov realizovanej infraštruktúry.

Merateľný ukazovateľ výstupu odzrkadľuje skutočné dosahovanie pokroku na úrovni projektu. Za plnenie merateľného ukazovateľa a iných údajov je zodpovedný prijímateľ v rozsahu podľa Prílohy č. 2 zmluvy o poskytnutí NFP.

Iné údaje sú ďalšie údaje, resp. parametre (iné ako merateľné ukazovatele) monitorované na úrovni podporených projektov, ak si to vyžadujú špecifické potreby monitorovania (RO, SO, gestor HP a pod.). Zo strany prijímateľa nie je potrebné vopred stanovovať ich cieľovú hodnotu,

resp. táto hodnota nebude pre prijímateľa záväzná. Sú to všetky údaje, ktoré je potrebné sledovať/zbierať a nemajú charakter merateľných údajov. Medzi iné údaje patria aj štatistické údaje prierezového charakteru.

Každý MU musí mať svoje základné atribúty, ktorými sú kód, názov, definícia/metódu výpočtu, merná jednotka, čas plnenia. Všetky MU a štatistické údaje sú uvedené v zozname, tzv. číselníku MU (ČMU), ktorý bol zostavený správcom ČMU s príslušným RO/ SO a gestormi HP. ČMU predstavuje zoznam MU, vrátane finančných ukazovateľov a štatistických údajov používaných v rámci monitorovania implementácie OP financovaných z EŠIF. Používanie ČMU je záväzné pre všetky subjekty zapojené do procesov monitorovania implementácie EŠIF. Pri tvorbe a aktualizáciách ČMU spolupracuje správca ČMU s RO a gestormi HP. Správca ČMU na základe návrhov RO, gestorov HP ale aj z vlastného podnetu CKO, vykonáva zmeny v ČMU, t. j. zaraďuje do ČMU MU a iné údaje, vykonáva ich opravu/zmenu alebo ich zneplatňuje, resp. splatňuje.

EK v rámci špecifických nariadení k jednotlivým fondom stanovila na európskej úrovni spoločné ukazovatele výstupu a výsledku za účelom sledovania výkonnosti programov v jednotlivých členských krajinách a za účelom informovania občanov EÚ, Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie o tom, na čo sa používajú fondy EÚ a aké sú ich prínosy. Spoločné ukazovatele odrážajú oblasti intervencie jednotlivých fondov.

Pre každý program zostavuje riadiaci orgán v súlade so špecifickými požiadavkami jednotlivých fondov zoznam ukazovateľov výstupov a výsledkov, ktoré sú vyjadrením cieľov programu. Základ tvoria spoločné ukazovatele stanovené na európskej úrovni, ktoré je možné doplniť o špecifické ukazovatele zabezpečujúce monitorovanie a vyhodnocovanie individuálnych cieľov programu.

Gestor HP definoval 13 merateľných ukazovateľov

Gestor HP pripravil a zaslal riadiacemu orgánu návrh nových merateľných ukazovateľov (MU) za účelom monitorovania HP v programovom období prierezovo využiteľné v celom PSK 2021-2027. Zároveň predložil aj úpravu niektorých iných údajov a to z dôvodu potreby zabezpečenia správneho a efektívneho monitorovania HP. Ukazovatele projektu, ktoré budú záväzné pre prijímateľov aj napriek tomu, že nebude potrebné stanovovať ich cieľovú hodnotu. Navrhnuté MU a iné údaje budú monitorovať skutočný stav príspevku jednotlivých projektov k plneniu HP.

Definície jednotlivých merateľných ukazovateľov a iných údajov sú uvedené v prílohe č. 2 Jednotného metodického dokumentu tvorby merateľných ukazovateľov a dimenzií intervencií, ktorý je zverejnený na webovom sídle www.eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/metodicke-dokumenty.

6.3 DIMENZIA 7- Rodová rovnosť

Gestor HP bude zároveň monitorovať kódy dimenzie 7 Rodová rovnosť prostredníctvom ITMS.

V zmysle čl. 22 ods. 3, písm. d) iv) NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 sa v každom programe uvedú, pre každý špecifický cieľ, akcie zabezpečujúce rovnosť, začlenenie a nediskrimináciu.

TABUĽKA 7: KÓDY PRE DIMENZIU „RODOVÁ ROVNOSŤ V RÁMCI ESF+/EFRR/KOHÉZNEHO FONDU/FST“

Dimenzia rodovej rovnosti v rámci ESF+/EFRR/Kohézneho fondu/FST	Koeficient na výpočet podpory rodovej rovnosti
01 Rodové zameranie	100 %
02 Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti	40 %
03 Rodovo neutrálny	0 %

100 % sa uplatňuje, keď sa členský štát rozhodne použiť článok 6 nariadenia o ESF+, ako aj špecifické akcie programu v oblasti rodovej rovnosti. V zásade 40 % v prípade ESF+ prispieva k sledovaniu rodovej rovnosti, vid' Jednotný metodický dokument tvorby merateľných ukazovateľov a dimenzií intervencií.

100 % – zameranie sa na rovnosť mužov a žien

100 % zameranie sa na rovnosť mužov a žien znamená, že aktivity projektov v rámci špecifického cieľa majú priamo prispievať k naplneniu cieľov rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí bližšie špecifikovaných v Celoštátnej stratégii rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí na roky 2021 – 2027, Akčnom pláne rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí na roky 2021 – 2027 a Národnom akčnom pláne pre prevenciu a elimináciu násillia na ženách na roky 2022 – 2027 a Národnom akčnom pláne zamestnanosti žien na roky 2022 – 2030. 100 % sa uplatňuje, keď sa členský štát rozhodne použiť článok 6 nariadenia o ESF+, ako aj špecifické akcie programu v oblasti rodovej rovnosti. Jediným z príkladov 100 %-tne zameraného špecifického cieľa na rovnosť mužov a žien v rámci Programu Slovensko je špecifický cieľ ESO4.3 (SO(c)) Podpora rodovo vyváženej účasti na trhu práce, rovnakých pracovných podmienok a lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom vrátane prístupu k cenovo dostupnej starostlivosti o deti a odkázané osoby. Všetky aktivity špecifického cieľa dodržiavajú rovnosť mužov a žien.

Aktivity zaradené pod špecifický cieľ ESO4.3 (SO(c)) musia zabezpečovať hlavne:

- podporu zamestnanosti žien;
- zosúladienie rodinného, osobného a pracovného života;
- boj proti feminizácii chudoby a diskriminácii žien na trhu práce;
- vzdelávanie a odbornú prípravu v súlade s rovnosťou príležitostí;
- boj proti násiliu na ženách a domácemu násiliu.

40 % – zameranie na rovnosť žien a mužov

Špecifický cieľ bude 40 %-mi svojej celkovej alokácie prispievať k cieľom rovnosti mužov a žien prostredníctvom realizácie oprávnených aktivít. Intervencie, ktoré sú financované z ESF+ musia spĺňať minimálne 40 % zameranie na rovnosť žien a mužov. V zásade 40 % v prípade ESF+ prispieva k sledovaniu rodovej rovnosti. Intervencie, ktoré sú financované z FST a sú monitorované prostredníctvom ukazovateľov v zmysle prílohy III nariadenia pre FST, tabuľka: Spoločné okamžité ukazovatele výstupov a spoločné okamžité ukazovatele výsledkov pre účastníkov, musia byť minimálne 40 % zamerané na rovnosť mužov a žien, rovnako ako intervencie financované z ESF+. Hlavným cieľom je zabezpečiť rovnosť mužov a žien na trhu práce a v príprave naň a zachovať rovnosť príležitostí na trhu práce. Ak aktivity projektov podporených z konkrétneho špecifického cieľa obsahujú napr. mzdové výdavky, výdavky na financovanie odbornej prípravy na trhu práce, resp. výdavky na realizáciu školení, vzdelávacích aktivít, konferencií, workshopov atď., je povinnosť dodržiavať pri ich implementácii princípy rovnosti žien a mužov. Vo všetkých špecifických cieľoch je potrebné dodržiavať a rešpektovať rovnosť mužov a žien, rovnosť príležitostí a nediskrimináciu. Fondy nebudú podporovať aktivity a ani činnosti, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme diskriminácie, segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

0 % neutrálny – bez dopadu na rovnosť mužov a žien

0 % znamená, že v špecifickom celi nebudú použité finančné prostriedky, ktoré by mohli ovplyvniť rovnosť žien a mužov pri ich čerpaní. Aktivity projektov z daného špecifického cieľa nemajú vplyv na rovnosť mužov a žien, napr. o nákup tovarov. Jedná sa o intervencie ktoré sú financované z EFRR a KF a FST. Pre FST platí, že ide len o aktivity monitorované prostredníctvom ukazovateľov v zmysle prílohy III nariadenia pre FST, tabuľka: Spoločné ukazovatele výstupov a spoločné ukazovatele výsledkov.

Keďže tieto projekty nedokážu naplniť 40 % zameranie na rovnosť žien a mužov. Avšak, budú mať povinnosť rešpektovať v určitých prípadoch princípy prístupnosti. Zároveň je cieľom zabezpečiť rovnosť mužov a žien na trhu práce a v príprave naň a zachovať rovnosť príležitostí

na trhu práce a v príprave naň. Vo všetkých špecifických cieľoch je potrebné dodržiavať a rešpektovať rovnosť mužov a žien, rovnosť príležitostí a nediskrimináciu. Fondy nebudú podporovať aktivity a ani činnosti, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme diskriminácie, segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

7 Kontrola projektu

Predmetom finančnej kontroly na mieste môžu byť všetky skutočnosti súvisiace s implementáciou projektu a plnením podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o poskytnutí NFP.

Finančnou kontrolou na mieste sa okrem kontroly projektov spravidla vykonáva aj kontrola zmluvy o poverení na vykonávanie časti úloh riadiaceho orgánu sprostredkovateľským orgánom a o zodpovednostiach súvisiacich s týmto poverením. (RIF)

V rámci kontroly na mieste, ktorá bude vykonávaná poskytovateľom, bude gestor HP vykonávať kontrolu ako prizvaná osoba. Zároveň Gestor HP alebo ním poverená osoba bude oprávnená sa po dohode s poskytovateľom zúčastniť vykonávanej kontroly alebo vykonať kontrolu dodržiavania HP.

Kontrola súladu implementovaných projektov s HP bude realizovaná v rámci kontroly vykonávanej poskytovateľom. Kontrola môže byť vykonaná v akejkoľvek fáze implementácie projektu. V prípade zistenia nesúladu s HP bude poskytovateľ kontaktovať Gestora HP za účelom preskúmania zistenia, jeho potvrdenia/zamietnutia a konzultovania možnosti nápravy, resp. vyodenia sankcií voči prijímateľovi pri preukázanom porušení HP, keďže v rámci fondov nie je možné podporovať akcie prispievajúce k akejkoľvek forme segregácie a diskriminácie. Zároveň Gestor HP alebo ním poverená osoba bude oprávnený sa po dohode s poskytovateľom zúčastniť vykonávanej kontroly alebo vykonať kontrolu dodržiavania HP. (mechanizmus HP)

Súčasťou kontroly projektu je aj kontrola dodržiavania požiadaviek súladu s Chartou základných práv Európskej únie, rodovou rovnosťou a nediskrimináciou s ohľadom na prístupnosť osôb so zdravotným postihnutím.

V prípade potreby Gestor HP vydá usmernenie k výkonu kontroly, ktoré bude zverejnené na webovom sídle Gestora HP www.horizontalneprincipy.gov.sk.

8 Hodnotenie HP

8.1 Hodnotenie operačného programu (RIF)

Hodnotenie operačného programu je neoddeliteľnou súčasťou programového cyklu. Slúži ako nástroj riadenia EŠIF a KF a ako prostriedok na zvýšenie kvality, účinnosti a efektívnosti operačných programov a slúži aj na posúdenie ich vplyvu a dopadov na dosahovanie cieľov. Hodnotenie je systematický proces zberu a analýzy údajov s cieľom určiť či a na akom stupni sa v minulosti alebo práve teraz dosahujú stanovené ciele, aj v implementácii HP.

Hodnotenie programov je systematická činnosť, ktorej účelom je posúdiť implementáciu programov na základe vybraných kritérií s využitím odborných hodnotiacich metód. Hodnotenie sa vykonáva priebežne počas programového obdobia na základe čl. 44 nariadenia o spoločných ustanoveniach a vykonávajú ho riadiace orgány a CKO.

Základnou podmienkou pre implementáciu priebežného hodnotenia je vytvorenie a aktualizácia plánu hodnotení, v ktorom riadiaci orgán a CKO uvedie zoznam plánovaných hodnotiacich aktivít (hodnotení) v členení podľa rokov. Z každého hodnotenia vypracujú nezávislí hodnotitelia realizujúci dané hodnotenie záverečnú hodnotiacu správu. Riadiaci orgán alebo CKO môže určiť, že počas hodnotenia budú hodnotitelia predkladať aj ďalšie správy.(RIF)

Záverečné hodnotiace správy alebo sumár vytvorený na ich základe predkladá riadiaci orgán monitorovaciemu výboru. Preskúmanie pokroku dosiahnutého pri realizácii hodnotení a získaných výsledkov relevantných pre programy a akýchkoľvek následných opatrení prijatých na základe zistení týchto hodnotení je v kompetencii monitorovacieho výboru. Riadiaci orgán a CKO predloží na požiadanie EK správy z hodnotení, plán hodnotení a prípadne iné dokumenty.

Užitočným nástrojom pre zlepšenie implementácie finančnej pomoci EÚ je Plán hodnotení.

Počas programového obdobia má riadiaci orgán zhodnotiť vplyv programu, t. j. do akej miery je sledovaná zmena dôsledkom realizácie intervencií (vzťah príčiny a následku). Nie je nevyhnutné, aby riadiaci orgán podrobil všetky intervencie rovnako dôkladnému hodnoteniu vplyvu. Oblasti hodnotenia, kde je potrebné investovať najväčšie úsilie, môžu byť determinované nasledovnými faktormi:

- strategická povaha opatrení,
- zabehnuté aktivity, o ktorých sa uvažuje aj do budúcnosti,

- vysoký rozpočet,
- nové a inovatívne aktivity, o ktorých fungovaní nie je zatiaľ veľa poznatkov,
- aktivity, ktorých výsledky zatiaľ neboli adekvátne zhodnotené.

Hodnotenie cieľov konkrétneho programu môže byť kombináciou rozličných metód a prístupov, pričom okrem povahy hodnotených opatrení zohľadní riadiaci orgán pri návrhu a realizácii hodnotiacich aktivít aj charakter výsledkov dosahovaných opatreniami a dostupnosť údajov. (RIF)

V závislosti od týchto faktorov môže riadiaci orgán upustiť od preukázania vzťahu príčiny a následku a zamerať sa na účinnosť, efektívnosť a priame výsledky podpory, resp. jednoduchšie metódy dopadových hodnotení.

Z časového hľadiska je hodnotenie organizované počas programového obdobia (tzv. priebežné hodnotenie) tak, aby boli vplyvy programov vyhodnotené do 30. júna 2029. Hodnotenie sa môže vykonať z rozhodnutia riadiaceho orgánu aj následne (ex post) po ukončení programového obdobia v prípadoch, ak je účelné ponechať časový odstup, aby sa výsledky realizovanej podpory mohli naplno prejaviť. Z rovnakého dôvodu sa môžu pre hodnotenie využiť aj intervencie a výsledky predchádzajúceho programového obdobia 2014 – 2020.

Hodnotenia realizujú interní alebo externí hodnotitelia, ktorí sú funkčne nezávislí od orgánov zodpovedných za implementáciu fondov EÚ. Interné hodnotenie vykonávajú zamestnanci riadiaceho orgánu alebo zamestnanci iných útvarov ministerstiev s analytickými kapacitami, pri dodržaní podmienky funkčného oddelenia výkonu činností hodnotenia od činností spojených s implementáciou programov, minimálne na úrovni pracovných pozícií. Externé hodnotenie vykonáva fyzická osoba alebo právnická osoba funkčne nezávislá od orgánov zodpovedných za implementáciu fondov EÚ. Okrem pozície hodnotiteľa (interný/externý) vo vzťahu k riadiacemu orgánu nie je rozdiel medzi interným a externým hodnotením. Hodnotenie je možné vykonávať aj kombinovanou formou, pričom hodnotenie vykonávajú interní zamestnanci s využitím externej odbornej podpory (rif)

Nezávislí hodnotitelia v spolupráci s riadiacim orgánom využívajú pre hodnotenie údaje z programovo špecifických a spoločných ukazovateľov, kategorizované finančné údaje o realizácii programu a iné kontextuálne ukazovatele z dostupných zdrojov, prípadne zbierané hodnotiteľom alebo riadiacim orgánom pre tento účel (napríklad formou prieskumu alebo iné údaje). (RIF)

Všetky záverečné hodnotiace správy zverejňuje riadiaci orgán na svojich webových sídlach. Zároveň je riadiaci orgán povinný správy a ďalšie údaje o hodnotení (metadáta) zhromažďovať centrálnne na webovej adrese zriadenej CKO pre tento účel. (RIF)

CKO v spolupráci s riadiacim orgánom sleduje pokrok dosiahnutý pri realizácii hodnotení, spracúva jedenkrát do roka súhrnnú správu o aktivitách a výsledkoch hodnotení s údajmi dostupnými za predchádzajúci kalendárny rok a spolu s informáciami o následných opatreniach prijatých na základe zistení týchto hodnotení túto predkladá na preskúmanie príslušným monitorovacím výborom.(mechanizmus)

Po ukončení hodnotenia zadávateľ (riadiaci orgán alebo CKO) spolu s pracovnou skupinou (ak bola vytvorená) a s hodnotiteľom/mi prejednávajú výsledky hodnotenia a navrhujú postup pre ďalšiu komunikáciu záverov hodnotenia. Zároveň sa môžu navrhnúť priame opatrenia pre implementáciu alebo programovanie, ktoré zohľadňujú závery a odporúčania z vykonaného hodnotenia. (RIF)

8.2 Úlohy gestora HP v oblasti hodnotenia OP

- zabezpečuje kvalitu hodnotiacich činností, ktoré sú založené na princípoch ako sú transparentnosť, nezávislosť, partnerstvo, šírenie výsledkov a pod;

-je povinný informovať o výsledkoch hodnotenia členov KV HP a relevantných partnerov a zverejňovať záverečné hodnotiace správy z interného, externého alebo kombinovaného hodnotenia alebo externého hodnotenia na webovom sídle vrátane stručného zhrnutia vypracovaného v anglickom jazyku do jedného mesiaca od ukončenia procesu hodnotenia;

-posúdi relevantnosť odporúčaní navrhnutých v záverečnej hodnotiacej správe a prijme opatrenia na zvýšenie efektívnosti hodnotených procesov a zabezpečenie plnenia a splnenia prijatých opatrení;

-vyjadruje sa v rámci pripomienkovania predložených hodnotiacich správ RO k navrhnutým odporúčaniam týkajúcich sa opatrení na zvýšenie efektívnosti hodnotiacich procesov. Gestor HP zhodnotí na základe predložených odporúčaní plnenie cieľov HP.

-je členom Pracovnej skupiny pre hodnotenie zriadenej RO

-Gestor HP participuje na vypracovaní plánu hodnotení a vyhodnotení jeho plnenia, spolupracuje s hodnotiteľmi, pripomienkuje hodnotiace správy, záverečnú hodnotiacu správu a sleduje plnenie nápravných opatrení

- koordinuje vypracovanie plánov hodnotení

8.3 Úlohy RO v oblasti hodnotenia vo vzťahu ku gestorovi HP

-poskytuje údaje potrebné pre hodnotenie HP gestorovi HP a hodnotiteľovi HP v prípade vykonávania hodnotenia HP v rámci OP, skupiny vybraných OP alebo všetkých OP;

-môže zriadiť a zabezpečiť fungovanie pracovnej skupiny pre riadenie hodnotenia v rámci svojho programu, členmi sú zástupcovia vecne príslušných útvarov, môžu byť aj zástupcovia ďalších RO, SO, gestorov HP, atď.;

-predkladá výsledky hodnotenia vo forme hodnotiacich správ členom MV príslušného OP, CKO, EK a gestorovi HP, ak sú tieto hodnotenia pre HP relevantné do jedného mesiaca od ukončenia procesu hodnotenia (prevzatie hodnotiacej správy RO);

-vyjadruje sa k plánu hodnotení HP prostredníctvom KV HP;

- RO zohľadňuje požiadavky gestora HP pri príprave Plánu hodnotení na programové obdobie 2021-2027.

9 Informovanie, komunikácia a viditeľnosť (RIF)

V procese informačných a finančných tokov je každý subjekt zúčastňujúci sa riadenia a implementácie fondov EÚ povinný na svojej úrovni zabezpečiť v príslušných informačných systémoch evidenciu a spracovanie údajov súvisiacich s riadením pomoci EÚ, údajov týkajúcich sa poskytovania prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie prijímateľom a údajov týkajúcich sa vrátenia a spätného vymáhania finančných prostriedkov.

Do procesu riadenia fondov EFRR, ESF+, FST, KF a ENRAF vstupujú najmä nasledovné informačné systémy, ktoré sú navzájom integračne prepojené:

ITMS,

ISUF,

Rozpočtový informačný systém,

ManEx – modul Informačného systému Štátnej pokladnice pre riadenie výdavkov, ktorý poskytuje používateľom služby elektronického bankovníctva.

Na podávanie správ o nezrovnalostiach súvisiacich s riadením fondov EÚ slúži informačný systém Irregularity Management System, ktorého gestorom je Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF). (RIF)

Hlavným cieľom zabezpečenia viditeľnosti, transparentnosti a komunikácie v programovom období 2021 – 2027 je maximálny stupeň poskytovania informácií o možnostiach podpory z EÚ, prezentácia úspešných projektov a zvyšovanie transparentnosti implementácie fondov EÚ. Transparentnosť a vhodná komunikácia dosiahnutých výsledkov môže výrazne prispieť k pozitívnemu vnímaniu fondov EÚ a nárastu záujemcov o príspevky z fondov EÚ. Cieľom je, aj pri viditeľnosti a komunikácii, nastaviť pravidlá pre prijímateľov tak, aby aj v tejto oblasti pocítili znižovanie administratívnej záťaže.

Základnými dokumentmi pre zabezpečovanie viditeľnosti fondov EÚ budú komunikačná stratégia, ročné komunikačné plány a manuál pre informovanie a komunikáciu.

Komunikačná stratégia je základný strategický dokument k zviditeľňovaniu pre programové obdobie 2021 – 2027, ktorý vypracúva riadiaci orgán. Obsahuje komunikačné kanály, ciele komunikácie, plánovaný rozpočet a indikátory. Ročné komunikačné plány vychádzajú z komunikačnej stratégie a zahŕňajú komunikačné aktivity a ciele na daný rok, spolu s finančnými prostriedkami určenými na zviditeľňovanie a indikátory napĺňania komunikačných cieľov. (RIF)

Gestor HP bude zabezpečovať informovanie verejnosti o uplatňovaní HP v PO 2021 – 2027, pričom bude úzko spolupracovať s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI) v rámci stanovených informačných a komunikačných aktivít:

-bude súčinný pri vypracovaní komunikačného plánu MIRRI SR, v rámci ktorého poskytne podklady k zabezpečeniu informovanosti a publicite o HP,

-zabezpečí všeobecnú informovanosť o cieľoch, obsahu, monitorovaní a hodnotení HP a o pokroku dosiahnutom pri napĺňaní HP,

-bude organizovať odborné semináre a workshopy o HP pre širšiu odbornú verejnosť,

-bude priebežne vyhodnocovať efektívnosť komunikačných aktivít v oblasti HP,

raz ročne bude vypracovávať správy/informácie o stave uplatňovania HP,

bude pripravovať a aktualizovať informácie zverejnené na svojom webovom sídle.

(mechanizmus)

10 Administratívne zabezpečenie

Výkonným orgánom zodpovedným za zabezpečenie aplikovania a uplatňovania horizontálnych princípov Rovnosť mužov a žien a Nediskriminácia bol do 15.6.2020 odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí Ministerstva práce a sociálnych vecí a rodiny SR. V rámci tohto odboru boli vytvorené administratívne kapacity pre gestora HP RMŽ a ND a následne mal byť toho času vytvorený samostatný celok zastupujúci gestora HP pod odborom rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí ako špecializované pracovisko. Dňa 01.10.2016 bolo pod odborom rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí vytvorené oddelenie horizontálnych princípov, ktoré bolo vecne príslušným útvarom MPSVR SR ako orgán plniaci úlohy Gestora HP RMŽ a ND, zodpovedné za plnenie úloh, aplikovania a uplatňovania HP RMŽ a ND.

Z hľadiska prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím oddelenie horizontálnych princípov úzko spolupracovalo v rámci rezortu hlavne s odborom pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím ako kontaktným miestom pre dodržiavanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Dňa 15.06.2020 došlo na MPSVR SR k zmene organizačného poriadku a k zmene organizačnej štruktúry. V rámci tejto zmeny bolo oddelenie horizontálnych princípov odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí pretransformované na samostatný celok, samostatný odbor, a to odbor horizontálnych princípov. Daný odbor už nie je súčasťou odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí, ktorý sa premenoval na odbor rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí.

Bývalé oddelenie horizontálnych princípov sa organizačne oddelilo na samostatný odbor. Došlo k oddeleniu agendy štátnej politiky a agendy horizontálnych princípov v EŠIF.

V zmysle dodatku č. 36, ktorým sa menil organizačný poriadok MPSVR SR č. 30/2011 zo dňa 24.6.2011 (účinný ku dňu 15.6.2020) odbor horizontálnych princípov plní a zabezpečuje úlohy v oblasti koordinácie implementácie HP RMŽ a ND v EŠIF, je vecne príslušným útvarom MPSVR SR ako orgán, ktorý plní úlohy gestora HP a je zodpovedný za plnenie úloh, aplikovanie a uplatňovanie horizontálnych princípov.

Štátnozamestnanecké miesta (AK EŠIF) pôsobiace na odbore pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktoré spolupracovali s Gestorom HP RMŽ a ND boli presunuté na odbor horizontálnych princípov.

V rámci zmeny organizačnej štruktúry a organizačného poriadku MPSVR SR dňa 1. septembra 2021 nadobudol účinnosť dodatok č. 45 z 19. augusta 2021 k Organizačnému poriadku MPSVR SR. Dodatkom č. 45 bolo na Odbore horizontálnych princípov vytvorené oddelenie metodiky horizontálnych princípov a oddelenie implementácie horizontálnych princípov. 1. júna 2022 nadobudol účinnosť dodatok účinnosť dodatok č.2 z 30. mája 2022 K Organizačnému poriadku MPSVR SR č.12/2022 z 29.marca 2022, v zmysle ktorého bolo na odbore horizontálnych princípov vytvorené tretie oddelenie, s názvom oddelenie projektov horizontálnych princípov.

11 Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES

Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR bol na 21. februára 2022 doručený list EMPL.G.1/MR/cc (2022) 705557, vo veci Horizontal enabling condition on the effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights (Základná horizontálna podmienka umožňujúca „Účinné uplatňovanie a vykonávanie Charty základných práv“, zo strany Európskej komisie. Uvedený list bol zaslaný list v mene generálnych riaditeľiek a generálnych riaditeľov 4 Generálnych riaditeľstiev, a to generálneho riaditeľstva pre zamestnanosť, sociálne veci a inklúziu, Generálneho riaditeľstva pre námorné záležitosti a rybné hospodárstvo, Generálneho riaditeľstva pre regionálnu a mestskú politiku a Generálneho riaditeľstva pre migráciu a vnútorné záležitosti, adresovaný bol priamo štátnemu tajomníkovi MPSVR SR pánovi Borisovi Ažaltovičovi. EK v liste upozorňovala na skutočnosť, že v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 sa vyžaduje, aby členské štáty počas celého programového obdobia zabezpečili nepretržité plnenie základných horizontálnych podmienok, vrátane základnej horizontálnej podmienky: „Účinné uplatňovanie a vykonávanie Charty základných práv EÚ“. Upozorňovala, že ich plnenie bude monitorované počas celého procesu implementácie od prípravy programov až po ich ukončenie. Nesplnenie požiadavky povedie k tomu, že Komisia nepreplatí výdavky predložené členskými štátmi. V závere listu Komisia upozornila nato, že bude analyzovať plnenie tejto základnej horizontálnej podmienky zo strany členského štátu. Upozorňuje na prijatie opatrení, na čo najskoršie zabezpečenie plnenia základných podmienok.

V Nadväznosti na uvedený list sme ako gestor HP vypracovali „Informáciu o požiadavkách EK vo veci zabezpečenia plnenia ZHP „účinné uplatňovanie a implementácia Charty ZP EÚ“. Minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR predložil informáciu spolu s predmetným listom Európskej komisie na rokovanie vlády SR, spolu s návrhom uznesenia, s určením povinnosti Ministerstvu práce sociálnych vecí a rodiny SR zabezpečiť nepretržité plnenie základných horizontálnych podmienok, vrátane základnej horizontálnej podmienky: „Účinné uplatňovanie a vykonávanie Charty základných práv EÚ“.

Vláda SR dňa 22.6.2022 prijala uznesenie č. 416 a vzala „Informáciu o požiadavkách EK vo veci zabezpečenia plnenia ZHP „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty ZP EÚ“ na vedomie. V uvedenom uznesení boli ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR uložené ďalšie povinnosti. V prvom rade povinnosť v bode B.1, a to **„pripraviť materiál, ktorým SR zabezpečí súlad s dodržiavaním Charty základných práv EÚ v programoch podporovaných z fondov EÚ vo**

všetkých fázach prípravy a implementácie programov“, v termíne do 30.júla 2022. V zmysle uvedeného gestor HP dopracoval základný mechanizmus HP na nové PO 2021-2027, bola vytvorená finálna verzia: „Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok: Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRC) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES.“

Termín úlohy B.1 z uznesenia 416 zo dňa 22.6.2022 bol splnený. Následne bola zo strany Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR vznesená požiadavka predložiť tento dokument na riadne medzirezortné pripomienkové konanie (ďalej aj „MPK“) a následne predložiť na rokovanie vlády SR. Z uvedeného dôvodu gestor HP uskutočnil MPK, ktoré prebiehalo v systéme Slov-lex v dňoch 09.09.2022 - 23.09.2022, pod číslom LP/2022/504 a vypracoval ďalšie uznesenie vlády SR. V uvedenom uznesení bola stanovená úloha vláde SR schváliť návrh uvedeného dokumentu, ktorý prešiel riadnym MPK. Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR bolo zaslaných v rámci MPK pod číslom LP/2022/504 - 87 pripomienok. Pripomienok zásadného charakteru bolo 35, pripomienok obyčajného charakteru bolo 52. Pripomienky vzniesli MH SR, MIRRI SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, Nadácia SOCIA, Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR, OZ Bez bariéry, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Socio Fórum, o.z., Splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity. Ostatné povinne pripomienkujúce subjekty neuplatnili k dokumentu žiadne pripomienky. Gestor HP vykonal vyhodnotenie vznesených pripomienok a zorganizoval rozporové konania k pripomienkam zásadného 17 charakteru. Všetky rozpory boli na rozporových konaniach odstránené. Po ukončení MPK bol dokument základný mechanizmus HP predložený na vládu SR na schválenie.

Vláda SR schválila dokument uznesením vlády SR 668 dňa 26.10.2022. Prijatím dokumentu došlo k splneniu ZHP, táto informácia bola odpočítaná na MIRRI SR, ktoré informovalo EK. V uznesení č. 416 z 22.06.2022 boli MPSVR SR uložené ďalšie dve povinnosti, a to:

Úloha B. 2: predložiť na rokovanie vlády informáciu o spôsobe zabezpečenia súladu s dodržiavaním Charty základných práv EÚ v programoch podporovaných z fondov EÚ na základe výsledku diskusie s EK

Úloha B.3. informovať EK o spôsobe splnenia povinnosti vykonávania horizontálnej podmienky „Účinného uplatňovania a vykonávania základných práv EÚ“ v programoch podporovaných z fondov EÚ.

Gestor HP v zmysle plnenia úlohy B. 2 predložil na rokovanie vlády informatívny materiál, ktorý vláda SR vzala na vedomie 09.11.2022. K plneniu úlohy B. 3, teda k povinnosti informovať EK Gestor HP zaslal 15.11.2022 na stále zastúpenie SR pri EÚ listy na 4 generálne riaditeľstva s požadovanou informáciou, prílohou listov je základný mechanizmus HP, obe uznesenia (č. 416, č. 668) a self assementy k ZHP. Základný mechanizmus je zverejnený na webovom sídle gestora HP www.horizontalneprincipy.gov.sk.

12 Základné horizontálne podmienky

Základné horizontálne podmienky v zmysle uznesenia vlády SR č. 269 z 19. mája 2021:

3. Účinné uplatňovanie a vykonávanie Charty základných práv EÚ

Kritériá splnenia základnej podmienky:

Existencia účinných mechanizmov na zabezpečenie dodržiavania Charty základných práv EÚ, ktoré zahŕňajú:

1. ***Opatrenia na zabezpečenie súladu programov podporovaných z fondov a ich implementácie s príslušnými ustanoveniami Charty základných práv EÚ.***

- Mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov v PO 2021 – 2027, dokument s názvom „**Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v programovom období 2021-2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES EÚ**“.
- Materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.
- Schválený vládou SR uznesením č. 668 z dňa 26.októbra 2022.

2. ***Opatrenia na predkladanie správ monitorovaciemu výboru o prípadoch nesúladu operácií podporovaných z fondov s Chartou a sťažností týkajúcich sa charty predložených v súlade s opatreniami podľa článku 63 ods. 6 VN.***

- Poradný nástroj Gestora HP bude mať za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2
- Gestor HP zriadi emailovú schránku na zber podnetov
- Evidencia a informácie o zistených prípadoch nesúladu s Chartou EU a Dohovorom OSN
- Informácie bude gestor HP pravidelne predkladať monitorovaciemu výboru v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 všeobecného nariadenia na ročnej báze

4. Vykonávanie a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES

Kritériá splnenia základnej podmienky:

Zavedenie vnútroštátneho rámca na zabezpečenie vykonávania UNCRPD, ktorý zahŕňa:

1. Ciele s merateľnými výstupmi, mechanizmy zberu údajov a monitorovania

2. Opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli politika, právne predpisy a normy v oblasti prístupnosti riadne zohľadnené pri príprave a implementácii programov.

- Mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov v PO 2021 – 2027, dokument s názvom „Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v programovom období 2021-2127 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES EÚ“.
- Materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.
- Schválený vládou SR uznesením č. 668 z dňa 26.októbra 2022.
- Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030

- **2a. Opatrenia na predkladanie správ monitorovaciemu výboru o prípadoch nesúladu operácií podporovaných z fondov s UNCRPD a sťažností týkajúcich sa UNCRPD predložených v súlade s opatreniami podľa článku 63 ods. 6 VN.**
- Poradný nástroj Gestora HP bude mať za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2
- Gestor HP zriadi emailovú schránku na zber podnetov
- Evidencia a informácie o zistených prípadoch nesúladu s Chartou EU a Dohovorom OSN
- Informácie bude gestor HP pravidelne predkladať monitorovaciemu výboru v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 všeobecného nariadenia na ročnej báze

Skratky použité v texte

AK EŠIF	Administratívne kapacity subjektov zapojených do riadenia, implementácie, kontroly a auditu európskych štrukturálnych a investičných fondov
CKO	Centrálny koordinačný orgán
Charta EÚ	Charta základných práv EÚ
Charta	Charta základných práv EÚ
Dohovor OSN	Dohovor OSN o právach osôb zo zdravotným postihnutím
Dohovor	Dohovor OSN o právach osôb zo zdravotným postihnutím
DG Home	Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí(AMIF, ISF, BMI)
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
EQUINET	Európska sieť orgánov pre rovnosť
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy obdobia 2014 – 2020
EÚ	Európska únia
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
GHP	Gestor horizontálnych princípov
HP	Horizontálny princíp
HP RMŽ a ND	Horizontálne princípy Rovnosť mužov a žien a Nediskriminácia
HP RMŽ	Horizontálny princíp Rovnosť mužov a žien
INTERREG SR-ČR 2021-27	Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika-Česká republika
INTERREG SR- AU 2021-27	Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika-Rakúsko Žiadosti o realizáciu platby je možné zadávať aj prostredníctvom systému ISUF, ktorý je s modulom ManEx integračne prepojený.
ISUF	
ITMS+	IT monitorovací systém
KF	Kohézny fond
KV pre HP	Koordinačný výbor horizontálnych princípov Rovnosť mužov a žien a nediskriminácia
ManEX	Informačný systém štátnej pokladnice

Mechanizmus HP

MIRRI

MPSVR SR

MÚ

MV

NFP

OHP

OLAF

OP

OSN

PD SR

PO

PRH 2021-2027

PSK 2021-2027

RIF

RO

SI HP

SNSĽP

SO

SR

ŠF a KF

UNCRPD

ŽoNFP

ZFEÚ

Zmluva o EÚ

Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok: Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48 / ES.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Merateľný ukazovateľ

Monitorovací výbor

Nenávratný finančný príspevok

Odbor horizontálnych princípov

Európsky úrad pre boj proti podvodom

Operačný program

Organizácia spojených národov

Partnerská dohoda SR na roky 2021 - 2027

Prioritná os operačného programu

Program rybné hospodárstvo

Program Slovensko 2021- 2027

Rámec implementácie fondov

Riadiaci orgán

Systém implementácie horizontálnych princípov

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

Sprostredkovateľský orgán

Slovenská republika

Štrukturálne fondy a Kohézny fond

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku

Zmluva o fungovaní Európskej únie

Zmluva o Európskej únii